

A Vasárnapi Ujság hetenkint egyszer nagy negyedrébten egy és fél iven jelenik meg. — Előfizetési díj Buda-Pesten házhoz küldve vagy postai uton külön a Vasárnapi Ujságra félfévre 3 ft., a Politikai Ujdonságokkal együtt 5 ft. uj pénzben. — A Vasárnapi Ujság a Magyar Sajtóval együtt (a Politikai Ujdonságok nélkül) félfévre 10 ft., évnegyedre 5 ft. uj pénzben. — Az előfizetési díj a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utca 4. szám) bérmentve utasítandó.

Gróf Szécsen Antal.

Temerini gróf Szécsen Antal, kit ismét gyakran említnek lapjaink, Magyarország 1848. előtti politikai életében kitünőbb helyet foglalt el s daczára fiatal korának, a főrendi táblánál, politikai pártja sorában, a fényes parlamentararis tehetségű mágnás már-már vezéri szerepet vívott ki. Az események megszakíták e pályát is. Most újra nyílik tér és alkalom. Illő, hogy az újabb nemzedék, melyet a sors távol tartott a közélet örömeitől, bajaitól, — mindinkább ismerje azokat, kiknek nevéhez a válság napjaiban remény és bizalom csatlakozik.

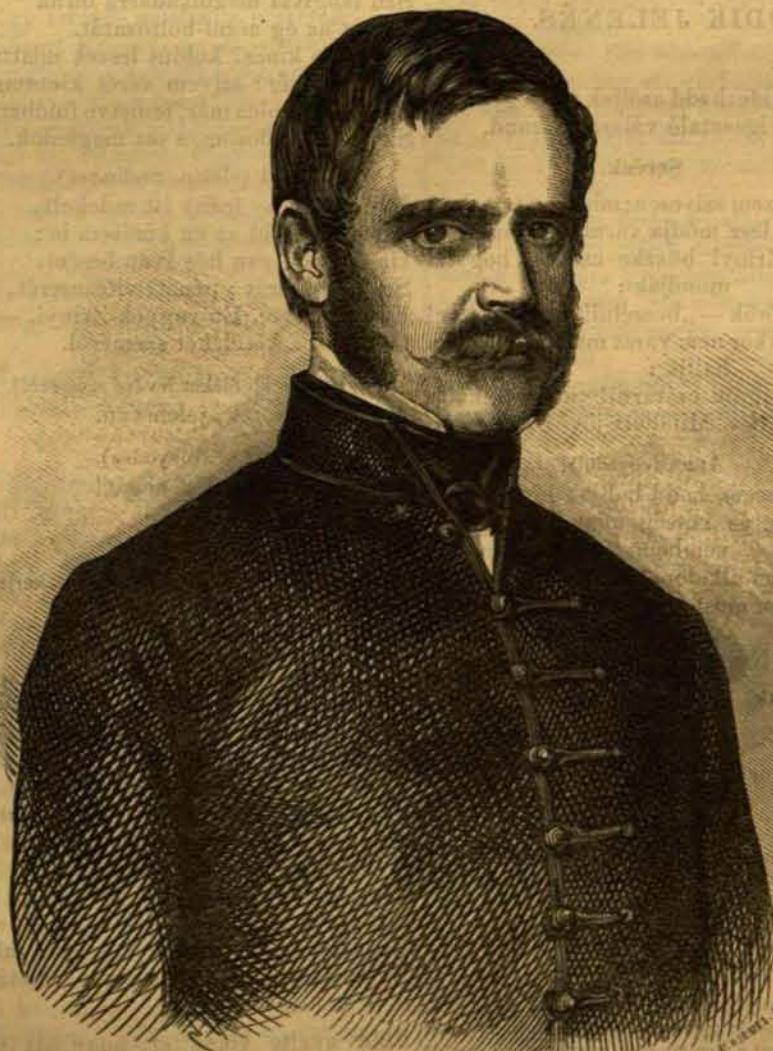
Gróf Szécsen Antal családja az újabb kornak köszönheti emelkedését, fényét. Nagyatyja, Sándor, 1740-ben köznemes családból született Horvátországban, s magasabb tudományos műveltségre tevén szert, a közszolgálat különböző fokozatain gyorsan áthaladva, a magyar kancellariánál előadó-tanácsos, az akkori helytartótanács alelnöke, Kőrösmegeye főispánja s végre a magyar udvari kincstár elnöke lett, mely minőségben a kincstári javak megtelepítése s czélszerű kezelés rendezése által megvetette azon virágzó állapot alapját, mely utóbb a Bántátságban s Bácskában kifejlett. Az 1790-i fontos országgyűlés alatt, melyre a trón és nemzet közti kiengesztelődés nagy feladata várt, az akkori kérdések megoldásában Szécsen Sándor tetemes befolyást gyakorolt. A király és haza iránt szerzett érdemeinek következtése volt, hogy 1811-ben grófi czímmel az örökös főrendek sorába emeltetett. Nejétől, Komori Bedekovich Rozáliától, két leány- és két gyermeke maradt. Az utóbbiak közül az egyik gróf Szécsen Károly volt, ki 1847-ben halt meg. Mint törzstiszt a katonai

pályáról lépett nyugalomba; gróf Széchenyi Istvánnal ifju évei óta baráti viszonyban élt, de a politikai pályára nem lépett, hanem leginkább a nemesebb gazdaszatnak élve, valódi patriarchális szeretettel működött jobbagyai jólétének előmozdításán a családnak maig is főbirtokán, Temerinben, mely Bácsmegeye legszebb s legvagyonosabb helyeinek egyike, s hol maig is kegyelettel említik az ő és neje, zsadányi és törökszentmiklósi Almásy Jozéfa nevét. — Sándor második fia gróf Szécsen Miklós volt, ki 1782. született, ki atyja nyomdokait követve, a közszolgálati pályára lépett s az alsóbb hivatalokban működés után helytartósági tanácsos, pozse-

gai főispán, a közönséges udv. kamarának alelnöke, végre a magyar udv. kincstár elnöke lett, mely hivatalt 1848-ig viselte. Az országgyűlések alatt mint a főrendi tábla s több országos küldöttség tagja szerzett érdemeket hazája iránt. Jelenleg Bécsben Zsófia főherczegasszony főudvarmestere, v. b. titkos tanácsos, a magyar Szt.-István s több más rend vitéze. Neje, gróf Forgách Francziska a Császárné ő Felsege palotahölgye.

Gróf Szécsen Miklósnak két fia volt. Az idősb, Károly, mint Radeczky-huszár ezredbeli első őrnagy 1848-ban esett el Valeggiónál Olaszországban.

Második fia, gróf Szécsen Antal, kinek arczképét lapunk hozza, 1819-ben született Budán. — Tanulmányait Budán és Bécsben végezte, azután Mosony vármegye al- és főjegyzője lett s e szerint nyilvános pályáját, mint annyi más jeles államférfiu hazánkban, a megyei terem zöld asztala körében kezdé meg. Utóbb a megyei életből magasabb hivatali körökbe emelkedett s a m. udv. kancellia

GRÓF SZÉCSEN ANTAL.

riánál fogalmazó és titoknok lett, végre pedig Pozsega vármegye főispáni helytartójává nevezetett ki. Két országgyűlésen, mint a főrendi táblánál a conservatív párt tagja, kitűnő szerepet játszott, ugyanarra, hogy 1843/4-ben, fiatal kora dacára egyik vezér szónoka volt azon pártnak, melynek akkor gróf Apponyi György volt lelke és központja. Midőn ez utóbbi főkancellár lett, az 1847/8-i országgyűlésen gróf Szécsen lépett nyomába, s a konservatív párt mindinkább nehezülő állásában közméltánnyal elismert képességet s tapintatot tanusított. Mindenki fényes jövőt jósolt a nagy tehetségű fiatal államférfinak, s a szép reményeket csak egyidőre enyészteték el a bekövetkezett rázkódások. A napjainkban fölmerülő tények újra igazolni látszanak ama reményeket. Gróf Szécsen Antal — mint olvasóink tudják — legujabban ismét kilépett a nyilvános politikai térre, s a bécsi birodalmi tanácsban, melynek egyik tagja, a nevéhez kötött várakozásnak megfelelő tekintélyes állást vívott ki, — teljes bizonyosságát adván, a sokféle magyarázattal találkozott nehéz helyzetben is, meleg hazafiúi érzületének és parlamentarai képzettségének.

Gróf Szécsen Antal sokat tanulmányozott, s szorgalmasan gyűjtögette a tapasztalatokat nemcsak az elméletek körül, hanem főleg az élet gyakorlati terén. Gyakran és ismételve utazta be a külföldet, különösen Angliát és Franciaországot. Neje gróf Lamberg Ernesztina, az 1848-ban a pesti hidon szerencsétlen véget ért gróf Lamberg legidősb leánya, ki férjével a hazai közügyek, intézetek, névszerint az irodalom legbuzgóbb támogatói közé tartozik. Mi különös sulyt helyezünk arra, hogy — a mire számos adatunk van — gróf Szécsen Antal irodalmi mozgalmainknak is egyik leghűbb s legfigyelmesebb kísérője; mert azt tartjuk, hogy a kit főuraink közül egyszer irodalmunk számára is megnyerünk, a kit annak emelkedése, terjedése melegen érdekel, a ki e célra tettleg, bátoritól és buzditól lép fel: az e nemzet jólétét, életét szíven viseli, az egészen a miénk, annak hazafiuságára a nemzet minden körülmény között bizton számolhat.

Töredék Jókai Mórnak „A szigetvári vertanuk“ című szomorujátékából *)

ELSŐ FELVONÁS. — HATODIK JELENÉS.

Anna, Serénk.

Anna. Ki jött a várba? Kürthang szólt.

Serénk.

Szelim.

Anna. Ki e Szelim?

Serénk.

Egy renegát török.
Annyit tudok felőle, hogy magyar volt. Most a szultán kegyenceze, úgy beszél, Vitéz, hatalmas ur, nagy pártfogója Mindennek, a ki átér Allah szárnya alá. Tudom, hogy alkudozni Küldék ide. Minek jött volna másért?

Anna.

Oh jó Serénk, ha e követ magyar volt, Ugy tán Ivánról hírt tud mondani. Az Isten áldjon! tedd meg lelkemért,

Vezesd ide; hadd szóljak véle egy szót: Talán vigasztaló választ hozand.

Serénk.

Megtészem szívesen; miért ne tenném? Ugy is lesz módja várni Zrinyire, Mert Zrinyi büszke ember, hogyha mondják: Jön a török — „beszélni!“ várjon a tar! Csak akkor nem várat magára, hogyha hallja: „Jön a török csatázni!“ akkor inkább Eléje megy. Mindjárt jövök a béggel.

Anna (egyedül).

Oh Istenem, hadd halljak hírt felőle. Remény és kétség mint dulong szívemben, Ha volna alkalom őt menteni, Itt volna most; oh add kezemre azt!

HETEDIK JELENÉS.

Anna, Szelim, Serénk.

Serénk.

Itten van a bég, jó kisasszonyom; Mig Zrinyi jő, addig kikérheted. Nem baj talán, hogy szeme kötve van; Miatta hallhat, és felelhet is rá. Már ez szabály itt nálunk, a követ Szemét be szoktuk kötni mindig, A mig a vár terén végig vezetjük.

Anna.

Hatalmas bég! egy árva nő könyörg Előtted, mondj szavára választ. Most három éve pünkösödnek hetében Mátkamat, a midőn kíséretével Jött menyegzőmre, útban megrohanták, (Temesvárról jövő szpahik valának.)

Cselédeit leverték, őt magát Elvitték fogva, nem tudjuk hová? Azóta mindig hasztalan keressük. Kinálgatunk nagy váltságdíjat érte; Bátyám Zrinyi ajánla már cserét: Az elfogottért ozman foglyokat; Mind hasztalan volt, nem tud róla senki.

Oh jó uram, te is magyar valál; Lehetlen, a midőn magyar szavát Jajgatni és fohászt emelni hallod,

NYOLCZADIK JELENÉS.

Előbbiek. Zrinyi, Magyar urak, Hadnagyok, mind.

Zrinyi (az utolsó szavak alatt már benn van.)

Hagyjátok őt beszélni a követtel, Az ő fájdalommal szent.

Anna (Szelimhez).

Ha tudsz felőle, Add tudtomul. Azóta nincs napom, Nincs éjszakám; mert nappal elsötétül Előttem a világ egy gondolatától! És éjjel az elűzi álmomat. Azóta nincs hitem, imádkozásom, Mert kérni nem tudok mást szenteintől,

Csupán csak azt, hogy újra lássam őt, S megbántom érte égben Istenem. Ha láttad őt, mondd el, hol és mikor? Talán nyomorban, durva munka közt, Tán roskadozva lánczok terhitől. Ne félj azt vélem közölni, s ha láttad Nemes vérét talán korbácsütéstől A földre hullani, azt is kimondd; Mert szívem fájdalommal él már évek óta,

S táplálását találja gyötrelemben. S ha van lehetőség őt kiváltani, Rabság nehéz bilincsei közül, Mutasd meg azt, tégy irgalmat velem. Nincs áldozat, mit érte nem teszek. Oh mert egy nő, ki oly híven szeret, S szerelmében kétségbeesni tud: Szű lángival megolvadásra bírná Magát az ég aczél-boltozatát. Kell érte kincs? koldús leszek miatta. Kell érte vér? szívem vérét kiontom. S ha halva volna már, temetve földben: Sirjához bujdosom, s ott meghalok.

Zrinyi (előlép, Szelimhez).

Mit e szegény leány itt esdekelt, Ahhoz csatol az én kéresem is: Ha nálatok van hős Iván öcsém, Szabjátok árát; pénzt, vitézcsereit, Én állok érte. Én vagyok Zrinyi. — Oldjátok a kötöléket szemérol.

Szelim (a kötöléket levéve szemérol).

A kit kerestetek, jelen van.

Mind eliszonyodva).

Mi ez? Szelim? A renegát!

Anna.

Mennybéli Isten! (Térde roskad, arcát eltakarja.) Bosszuálló Isten!

(Magában susogva.)

Órult imának szörnyű büntetője.

(Körültekint, zila arczal.)

Mondjátok, álmom ez?

(Zrinyi kezébe kapaszkodik.)

Bátyám, segíts fel. Az örülés rosz árnya jár körülem. Egy képet látok ott (Szelimre mutat), hol semmi sincs.

Ivánt török ruhában, szörnyű kép! Csak tébolyodni készülő agyam Lát emberarcot ott, bátyám, ugy-e? És ottan senki sincs, csak pusztá fal? És senki más nem látja ezt a rémet?

Zrinyi.

Föld nyelte volna el, hogy ott ne állna!

Az meg ne hasson. Nem lelél-e vajh Jártadban lánczra fűzött foglyokat? Kik terhes munka közben énekelnek Szülőföldért fájó dallamot . . . Nem láttál köztük egy deli vitézt? Ha rongyba volt is öltöztetve tán, A jó nemes kitűnt a rongy alól. Nagy villogó két szemsugár lövését, Egy kardesapás helyét a homlokon: Ha egyszer láttad, nem feledhetéd.

Anna.

Tehát való, hogy itt ez ember él? Hogy ez nem örült agynak képzeletje? Hogy az oltár előtt imádkozónak Angyal helyett kísértő rém jelen meg?

Szelim.

Oh Anna! seb nekem minden szavad. Nyil, kard sebével ismerős vagyok: Nem fájnak ugy, miként tekinteted. Ne nézd e mezt: én most is az vagyok, Ki voltam egykor; — hozzád és házhoz

Halálig hű; nem hitlen, áruló. Csak utja más, de célja egy szívemnek,

Mint egy a nap, bár más nyelven imádják.

És ugy hiszem, hogy jobb és biztosabb.

Ha hűtlen volnék hozzád és házhoz, Lehetnék messze földön boldogabb, Szívem hozott ide, tehát ne vérezd! Van abban ugy is fájdalom elég.

Anna (egy gondolat örömetől megkapatva).

Azért jövel ide, hogy itt maradj? Miénk maradj? hazádé, Zrinyié? És az enyim? velünk jösz élni, halni?

Szelim.

Azért jövök, hogy óvjalak veszélytől Téged, hazámat és Zrinyit.

Anna (fölszólal gerjedéssel).

Értem szavad. Hitetlen, hitszegett! Szultán kegyenceze, hárem-hódító. Ki a dicsőséges rabszolga rongyért Utálatos bibort váltál magadnak. Megismerélek, és többé szívem Ismerni nem fog; ah, meggyógyulék! E szív nagyon fájt: férges volt talán. Te most kitepted, és meggyógyítál. Szív nincs itt többé, csak a szív helye; Nincs többé, a ki lelkemet betöltte — Egy fájó emlék véres képivel. Az oltárkép helyén üres marad! Ha el tudád feledni Istened, Ha el tudád feledni jó hazádat, Ha el tudád feledni a nyomort, Az özvegy könyjét, árva jajgatását: El tudlak én feledni tégedet.

Szelim.

Akkor felednéd azt, ki meghal érted.

Anna.

Ne szólj! hangodnak egykor méze volt: Halálos méreg az most. Őlni tud csak. Ne öl szavaddal, hisz van kardod is. Majd öl meg azzal, banni tudsz vele. Ha kérni jösz, a bátyán megtalálász! Hol legdühösebb lesz a harc tusája, Menyasszony-ágyam ottan vetve lesz! Addig és azután élj boldogul. (Távoztában fölemelt karokkal.) Te bosszuálló ég, megbüntetéll! Megadtad, a miért imádkoztam. . . . Többé nem háborítalak vele (El).

*) A nemzeti színpadon nagy hatással adott színű e napokban kerül ki sajtó alul Addig is, míg az olvasó közönség a mű költői szépségeiben gyönyörködhetnék, sietünk az I. felvonás egy magában bevégzett, s a mű főszemélyeit jellemző szép részletét szélesebb körökben is bemutatni.

KILENCZEDIK JELENÉS.

Előbbiek. Anna nélkül.

Zrinyi.

Kivánsz-e mást is hallani? Elégled?
Mit e leánynak ajkáról kicsalt
A szivben meg nem férő fájdalom.
Hiszed, hogy szivem lágyabb, mint azé,
Ki híven érted gyászoló arád volt?
Fölkérni jössz a várat? biztatással,
Igerve cifra kaftányt, diszpalástot?
Nos? mondd: Zrinyi nagyon kap cifra-
raságon;

Zrinyit megvesztegetni könnyű szer!
Hisz szultánodnak egy gomb kön-
tösén

Több kincsét ér, mint rongyos ócska
váram!

Ha ez használni nem talál egészen:
Ijeszges, rémits, Zrinyi kis gyerek,
Ki fél az éjszakától, mert sötét van;
És megriad urad leirt nevétől.

Azt mondták otthon ugy-e, légy követ,
Te jó vagy arra, ismered Zrinyit?
Van szép szavad, mely szultánod körül
Már megtanulta a hízelt kedést:

Az ember nyelve nemcsak arra jó,
Hogy főúrnak talpát nyalja véle:
Hanem hogy tudjon jól hazudni is.

Menj, vesztegesd meg Zrinyit, szedd
reá,

Te jó vagy arra; nem küldünk mu-
zulmánt,

Mert az csak egy nyelven tud szólani.
De küldünk téged, a ki értesz ahhoz,
Hogyan kell a színt és szót váltogatni.

Hitet, hazát és nemzetet cserélmi,
Hazudni két Isten magas nevére,
Megcsalni Jézust és Mahomedet:
Ily küldetés csak renegátot illet.

Szólj hát! Mutass nemes, őszinte ar-
cot,

Shazudj hozzá, — a mint rád bízott!

Csáky.

Kérlek, Zrinyi, ne szólj ily zordonan.
Ki tudja, mily balsorsa kényszeríté,
Hogy azzá légyen, a mi most? Talán
Kinozták? kinhalással rémiték?

Nem tudjuk azt is, hogy miért jöve?
Talán megtérni vágy? Megbánta sor-
sát?

Engedjük őt beszélni, mint rokont.

Szelim.

Im végig hallgatám kemény szavad.
Hogy gyáva nem vagyok, azt láthatod,
Midőn e helyt előtted állni látsz.

Mert ágyutúz nem oly félelmetes
A harsz sorban állónak, miként
Megállni nékem szemtől szembe véled.

S kísértő néknek sirjából kijönni.
Hogy a kiket szeretve itt hagyott,
Rémitve óvja átkozott jövőtől:

Nem oly nehéz; mint lenni nékem itt.
Zrinyi! én önkényt lettem mozemlin,
Nem kényszerite senki, semmi vész.

Hogy mit hiszek a hit felől? különbös.
Az ég már nem barátja senkinek:
Nagy távol az, melynek nincs gondja
ránk.

Védszent, — proféta, — nem véd: —
ez mese.

Ki távolabbra néz, jövő időt lát,
S lát benn vajdó véres szörnyeket,
Kik anyjukat emészteni születnek.

Mi a magyarnak sorsa? védfalul
Szolgálni annak, — a ki nem szeret.
A jó Európa minden nemzetének
Bástyája lenni ozmán fegyver ellen;

S vérezni, hogy azok pihenjenek;
Harczküdelemben fogyni, hogy nekik
Ne sértse ozmán harcizaj fülök.

Feláldoztatni értük, majdan, a kik,
Ha elveszünk, ha elfogyánk, kaczagva

Megosztózkodnak sírunk halmain,
S örömmel mondják: ninesen a ma-
gyar!

Ők cserben hagytak minket: vérezünk!
A kérkedő Európa őrei.
A végre tolt, feláldozott hívők,
S ők osztályt vetnek köntösinken im-
már,

A hogy koczkáztak Krisztus köntö-
sére,
Midőn szent vére csorgott a keresztről.

Zrinyi.

Miért emlited Krisztust, hittelen!
Kit megtagadtál.

Szelim.

Ozmán tiszteli
És szentnek tartja e nevet. Mohammed
Rangjával egy az ő mennybéli rangja.

Béke van a szent proféták között,
Csak hiveik közt dúl a háború.
S miért e háboru török, magyar közt?
Miért egy hosszú, véres üdözet,
Hol a jutalma?

Zrinyi.

Itt a szivbe' van!

Szelim.

Mi lenne akkor, hogyha a magyar
Lova fejét fordítaná balfelé?
És egyesülve rögtön a törökkel,
Azokra törne, a kik veszni hagyják?

Ővé leendne ugy a félvilág!
És a magyar leendne abban ur;
Mert jó barátot, megtérő frigyest
Becsülni jól tud a török.

S ezse, nemes szive, hős jelleme
Elsővé tenné nála a magyart.
Mi szégyen és irtózat volna abban?
Hisz a muzulmán sem pogány,

Egy Istenét imádja; a proféták
Között Krisztus nevé is tiszteli.
Jótékony a szükölködő iránt!
Bátor, vitéz a harcban. Utja van
Mindenkinek a legmagasb fokig,
Kit ész kitüntet, vagy vitézi kar.

Vallás szerint józan, éltebe' tiszta,
S velünk egy bölcsőben támadt rokon,
Kinek nyelvében megvan sok szavunk.
Apát, anyát velünk egyikép nevez.

És a kinek hatalma oly erős,
Hogy egy világrész vele nem daczol-
hat.

Ha szemközt állunk véle, eltipor!
Ha mellé állunk: homlokára tűz!

Zrinyi.

Való, hogy testvérbátyánk a török: —
Mi Ábel, — ő pedig Kain! —
De ám azért, hogy Ábel vére szétfolyt,
Az ő oltára füstje szállt az égbe;

S a gyilkosét veré a szél a földre!
Nem adjuk meg magunkat senkinek!
Ma ennek és holnap egy másik urnak.
Ha tán hazánkat az foglalja el!

Mivé lett volna eddig a magyar,
Ha minden hódítónak kedveért
Átesküdt volna annak zászlajához?
Görög, tatár, lengyel, cseh és olasz

Itthon találta nálunk már magát:
De a magyar nem olvadt fel beléjük.
Török sem éri el, bár meddig éljen:
Jegyezd meg azt és tudj, hamis pró-
féta!

Rosz, háladatlan föld ez itt alattunk,
Mindenre nézve, a ki idegen.
A hódító, bármily buján tenyészsen,
Gyökért e földben nem verhet soha.

S kivész belőle, mint a vízi gyom,
Ha a mocsár kiszárad!

Rosz, háladatlan föld ez itt alattunk,
Mindenre nézve, a ki idegen.
A hódító, bármily buján tenyészsen,
Gyökért e földben nem verhet soha.

S kivész belőle, mint a vízi gyom,
Ha a mocsár kiszárad!

Szelim.

Oh Zrinyi! a mi ár e honra most jó,
Azt nap ki nem szárítja tán soha!
Kétszázezer csupán az a sereg,
Mit a nagy úr vezet, tömérdek ágyu,

S mi rémesebb mindenfelett Szigetre:
Az a szultán engesztelen dühe
Szigetvár ellen. Holmi hadnagyok
Mohammedet, kedvencz étektfogóját,

Siklós alatt elejték, kincseit
S két lősörényes zászlót elfogának.
Egerre készült haddal Szulimán.
E hirre szándokát megmástitá,

S Eszék alatt hidat veretve, minden-
estül

Szigetre jön most és böszült haragját
Csak e vár hódolása csillapítja.
Hidd, Zrinyi, hogy ezt meg nem véd-
heted.

Ha szikla volnál tenger közepén:
Ez tenger volna, a mely elborít.
Ha égig érne várad köfala:
Földindulás ez, mely ledöntené.

Mit én hozok neked, nem rosz tanács.
Gyalázatot, szégyent, rabszolgabért
Egy Zrinyinek én nem ajánlanék,
Előbb kitepném nyelvemet kezemmel.

A szultán alkuszik veled, Zrinyi,
Fejdelmi módra, mint a kit becsül.
Szigetvárt, hogyha átadod neki,
Égész Horvátország s Slavónia

Tied lesz érte; olyan fejdelem
Leendsz azokban, mint János király
Erdély honában; és uralkodol.
Két ország czimerét kínálja egy

Várkulaért tenéked a nagy úr.
Két ország boldogul, ha elveszed.

Zrinyi.

Sem Horvátország, sem Slavonia
Nem a nagy uré; annak czimere
Hozzá van növe e hon czimeréhez.
Ki elszakítja, az lehet bitorló,

Nem fejdelem. E czimet nem kívánom;
Van ennél drágább, van nagyobb czi-
mem.

A „honfi“-név! Ezt kérem Istenemtől,
És megszolgalom azt vérhullatással.
Jól ismerem szultánod boszszuját,
És szörnyű módját azt kitölteni.

Nem kétkedem, hogy vesztés én le-
szek.

Nem kétkedem, hogy ő hatalmasabb:
De e helyen megállok szembe' véle!
Nem a kétséges győzelem hitében;
Nem a jutalmért, mit nem áhitok;

Nem hir után csapongva, nem boszu-
ból:

De hogy maradjon fenn dicső neve
A honfi szent erénynek, hogyha egykor
Tagadni mernék azt a korcs fiak.
Olvassák akkor vérrel irt sorokban,
Hogy voltak hajdan férfiak, kik egy
Veszendő nagy hazáért halni tudtak.

S a mit kimondtak büszke nagy sza-
vakkal,
Azért megálltak és elvesztenek.

Szelim.

Gondolj reá, hogy nem magad vagy itt.
Hogyan felelsz meg ennyi életért?
Ki itt jelen van, nem csak a tiéd.
Hanem enyém is; itt ez ősz szakáll

Atyám helyett volt; ott az ifju arc
Testvérbátom; itt menyasszonyom.
A többiek mind vérem és szerettim,
A kiknek élte drága nekem:

Ha néked nagyszerű játék csupán!

Zrinyi.

Én senkit nem hívék s nem tartok itt.
Kapum kitarva: a ki fél, mehet.
Jámbor barátim, a követ beszélt,
Én válaszoltam neki: mondjatok

Itéletet, ti vagytok a bírák.

Ő vádol engem; vádja nagy, nehéz:
Gonosz vérengzés bünet lehell
Lelkemre; számon kéri cseppjeit
A vérnek, mely szavamra hullni fog.

Védelmemet én is előadám;
Itéljetez fölöttem szigorún.

Mind (kardot rántnak).

Csáky (előlép).

Hallod, Szelim! én hajlott ősz vagyok,
Ki végig éltem egy rosz életet;
S mi hátra van még, az nem a java.

Te ifju vagy még, hosszú nagy sora
Gyönyört adó élveknék vár reád.
Előtted áll dicsőség, fényes út!
De én még hátralévő napjaim

Te ifjuságodért el nem cserélném.
Nem boldogságodért siralmamat;
Győzelmedért nem vesztéséget.

Sajnálni tudlak, hogy te nem tudod
Ez ősz szakállt tölem irigyleni:
Becsületem fehér zászlója ez,
Mely foltot nem tűr, — véremen kívül.

(Hátra megy.)

Juránics (előlép).

Szelim! igaz, hogy bajtársak valánk,
Te még akkor Iván nevet viseltél.
Tudod, hogy még mint gyermeteg fiak
Sokszor játszottunk együtt háborút.

Én voltam a magyar, te a török;
Erősebb voltál, nem birtam veled.
Kiáltottál reám: magyar szaladj!
Erős kezedtől én meg nem riadtam.

„Magyar vagyok, tréfából sem futok!“
A játék most már nagyba' megy,
Most nem vadalmával lövöldözünk.
Hanem valódi tüzgolyóval.

De jelszavam most is a régi még:
„Magyar vagyok, haláltól sem futok.“
A torna áll; vitézi bajvívásra
Engem készen találsz; lovag vagyok:

Fegyver nemét kezem nem válogatja.
Ellenségem nem mérem öl szerint
Ha óriás, és nem számolgotom
Ha sokaság, hanem közé csapatok.

Jöjj el! a hol keressz, ott megtalálsz,
S vérem ne kiméld, én sem a tiédet.

(Hátralép.)

Patacsics (előlép).

Halld meg Szelim, nekem nőm, gyer-
mekem van,
Kiket szivem, mint bálványit, szeret:
De én később vagyok nőm, gyer-
mekem

Megölni enkezemmel: hogysem őket
Megmentsem enszivemnek gyávasá-
gán.

(Hátralép.)

Bajony (előlép).

Anyád az én anyámmal volt rokon,
De én közös véruinket átkozom;
S kiontom az enyimet, a miért
Véreddel egy forrásból erede.

(Hátralép.)

Istvánffy (előlép).

Ne vedd válasznak, a mit én beszélek,
Szidás az és utálat hangja mind!
Én arcodat nem ismerem: te nem
Vagy, a kit egykor jó barátnak

Neveztem. Nem vagy az most, a kit én
Megtiszttelek azzal, hogy ellenem.
Sem ellen, sem barát, csak áruló vagy:
Nincs kérdésedre semmi válaszom.

Nemesek (mind).

Távozz előlünk! Mink nem hódolunk.

Zrinyi (fővegét levéve, áhitattal).

Isten! Legyen megáldva szent neved!
Nem esalt hitem: hívek maradnak ök.
Igy hittem én, így vágytam ezt meg-
érni.

Im homlokom kész elfogadni azt,

Mit választottaidnak osztogatsz;
A vértanúk tövis koszorúját,
Viselni vágyom azt, és elbirom.
(Nemesekhez.)
Es most, nemes vitéz barátaim,
Ez elhatározó perc ihletében

Esküdjetek, miként én esküszöm,
Egy férfi-szót, egy büszke fogadást
Cseréljünk egymás szive mélyiből.
(Kardját kivonja.)

Mind (kardjaikat hüvelybe dugva, két ujjai-
kat fölemelik).

Zrinyi (ihlett, csendes hangon).

Isten! Lelket adó és lelket visszavevő Ur!
Légy jelen e perczen s hallgasd meg szörnyü imánkat,
A ki belénk oltád a hazának büszke szerelmét;
A ki a szívnek erőt adsz, nem retenni haláltól:
Im láss színed előtt leborulva, hívő követőid.
A kik a tátott sír fenekére tekintve merészen.
Elszánt szívökből ilyen esküt küldenek égbe.

(Ünepélyesen.)

Úgy legyen idvesség számunkra, ha sirba leszálltunk,
Akként leljen utat lelkünk a csillagos égbe,
Úgy legyen áldva nevünk az utókor gyermeki ajkán,
Úgy legyen e honnak, mely hamvunk fogja takarni,

Palermo bevétele.

Palermo városa Szicília északi partján, a palermói öböl legrész-
lyén az *Oseto* folyó beömlésénél fekszik. Az ó-város mintegy 2000 öl hosszú,
de már omladozó bástyával van körülvéve; az új-város ellenben az erősítvé-
nyeken kívül terül szét a vidéken, s főutczái jobbra a közellévő *Monreale*
felé húzódnak. A belváros bástyái ez irányban mintegy 1000 lépésnyi hosz-
szaságban megszakadnak s a régi falak helyén gyönyörű kertek zöldelnek
s kies mulató házak fehérlenek. Az erődök úgy vannak építve, hogy a várost
a tengerfelőli megtámadástól védjék, s hogy a tenger s a katonai laktanyák
között az összeköttetést fenntartani lehessen. Az erődök hadtanilag egy egész
védelmi rendszert képezvén, általában a *castellamare-i* váraknak nevezetnek.
A legerősebb várda ezek közt a Castel-Lucio, mely a rév legszélsőbb bejá-
ratát védi. A város a tengerpart hosszában levén építve, az erődök s hadi-
hajók ágyui az egész felett korlátlanul uralkodhatnak. A legrész-
dagabb utca, melyet az őskorban még a mórok építettek, El-Kasaro nevet
viselt, de ma már Nápoly példájára, ezen 700 öl hosszú kettős házior a nép
nyelvén közönségesen csak a Toledói utnak nevezetik. E széles utcát egy
másik hasonló metszi át egyenes szegletben, ennek neve „Maqueda.“ A hol
e két utca egymást éri, azon helyen egyszerű tér alakul. Itt van a város-

Jelenet Palermo bevételéből (május 27-kén).

Végső századokig nem enyésző élete, fénye:
A hogy e szent falakat, mik közt oltáraid állnak,
Végső csepp vérünk hulltaig védeni fogjuk.
S átok fogja meg azt, fogadását a ki nem állja.
Úzve legyen földön, ne találjon holtan az égbe.
Hontalan itt és ott csavarogjon, míg a világ áll;
Csúf neve legyen jó szidalomra az emberek ajkán.
S míg magyar él, haza áll, ne felejtsek gyáva futását;
Hamvainak ne legyen nyugodalmuk a mostoha földben,
Szórják szét a szelek s rabszolgák sarka tiporja!
Isten atyánk ott, légy fogadásunk égi tanúja.
S úgy áldj, úgy büntess: a hogy azt megtartani fogjuk!

Mind (utána zúgják).

Úgy áldj, úgy büntess, a hogy ezt megtartani fogjuk.

Zrinyi (Szelimhez).

Hallottad e szót? — — Vidd el választul!

Szelim (az egész eskü alatt arcát két kezébe takarva, sir).

Csáky (Zrinyihez).

Nézzed: zokogva sir a renegát!

(Függöny legördül.)

háza, a székesegyház, s a királyi palota, mely egészen négyszögü kövekből épült.

Garibaldi nyugat felől közeledék Palermóba; azonban czélt nem ér-
hetett, mert a nápolyiak a királyi palotát megszállva tarták s ágyukkal és
frissen hányt sánczokkal igen megerősíték. Ez okból megváltoztatá tervét,
kelet felé vonult s itt folytatá támadását a *Termini* kapu ellen. Az erődök e
helytől távol vannak, de azért a parancsnokok, mihelyt a harc zaját meg-
hallák, nyomban bombáztani kezdék az utcákat; a rombolás tartott egész
napon. Tudjuk a történekből, hogy Garibaldi hada, mely május hó 24-kén
Monrealeban volt összpontosítva, oly ügyes mozdulatokat tön, hogy a nápolyi
csapatok vezérei megcsalatra a látszattól, erejük jelentékeny részét Corleone
felé inditák. Itt csata következett be, mely a felkelők szívesen visszavonu-
lásával végződött; azalatt azonban, hogy a nápolyi fővezér *Lanza* tábornok
e dologból győzelmi zajt ütött, másrésztől Garibaldi egész erejével tört elő
Monreale felől. Maj. 27-én a *Termini* és San Antonio kaput megtámadá, s
szuronyszegezve üzé el onnan az őrséget. A csata reggel 4 órakor kezdődött
s még 7 óra sem volt, a midőn Garibaldi a városházában üthet fel főhadi-
szállását. Ekkor már a lakosság is a mozgalomhoz csatlakozott; a templo-
mok és kolostorok harangjait mindenütt félreverék, s mint írják, a papok és
a barátok, feszületet tartva kezükben, a legingerlőbb szavakkal buzdíták a
népet a küzdelemre.

Az utcákon fel s alá vonuló katonaság, a házak kapuiból s a szűk utcákból előnyomuló tömegek által támadtatott meg. S bárha 12 év óta a polgárok birtokában lőfegyvert senki sem láthatott, e napon mégis az ablakokból puskacsövek bukkának elő, mik a nápolyiak sorai közt tetemes kárt okozának. Borzasztó látványul szolgált, a midőn az előnyomuló vagy visszavonuló nápolyi zászlóaljakra, a nép a házak második s harmadik emelétől mindent, kő vagy vasdarabot, sőt a szobák butorzatait is ledobálá. A királyi hadak emberül vitézkedének, de a felkelők dühét és vakmerőségét leírni sem lehet.

Délután a királyi csapatok azon része, mely az előbbi napokban Corleone alatt arató eredménytelen győzedelmét, visszaérkezett a főváros elé; azonban a lakosság a fő bejárásokat elfoglalván, ágyu-és puskatűzzel fogadta az érkezőket, kik is fáradtan és megtörve, a felkelők által elborított sziget beljében, többnyire el is széledének.

Ily körülmények között a nápolyi fővezér az utolsó eszközhöz folyamodott, melylyel a forradalmi várost megfélemlíteni, s talán le is csendesít-

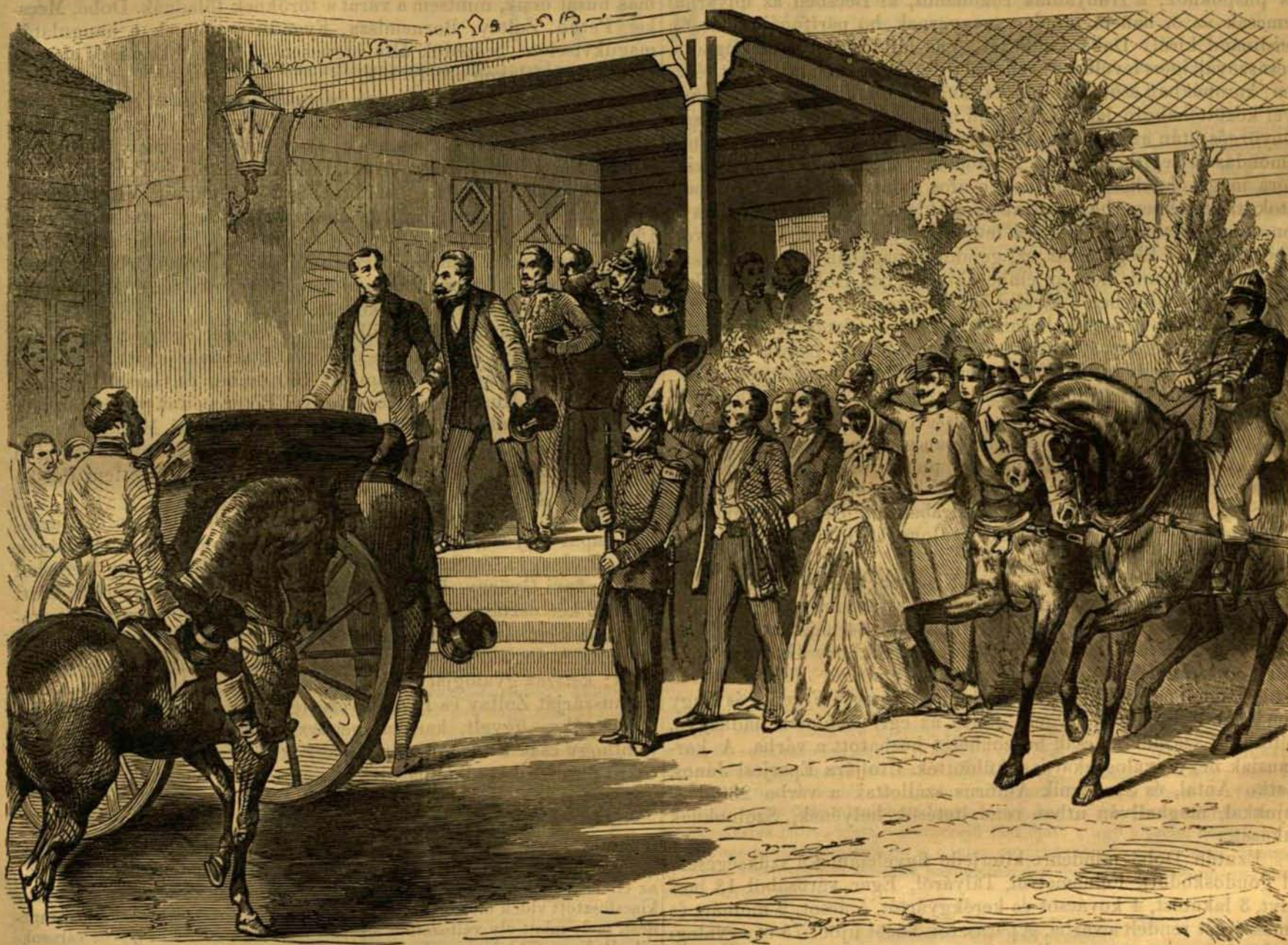
beleegyezett e kívánságba, mert ezáltal az erődöket vérontás nélkül hatalmába kerithette.

Rajzunk azon jelenetet tünteti elénk, a mint a felkelők a *Porta Termini* előtt megjelenve, a nápolyiakat visszanyomák.

Napoleon császár megérkezése Baden-Badenbe.

Napoleon császár több ízben nyilvánítá azon kívánságát, hogy a porosz regens-herczeggel személyesen megismerkedni ohajtana. E kijelentés következtében elhatároztatott, hogy a francziák császára, a porosz regens-herczeg (a ki most a porosz király súlyos testi és lelki betegsége miatt az országot kormányozza), valamint a bajor, württembergi, szász és hannoverai királyok, ugy szintén többen a német kisebb fejedelmek közül, jun. 14-én Baden-Badenben találkozni fognak.

Ezen összejövetel fontosságáról az olvasó a politikai lapokból eddig

Napoleon császár megérkezése Baden-Badenbe (jun. 15-én).

hetni vélte. Az erődök s a révben horgonyozó hajók egyszerre keresztűz alá vevék a város legnépesebb utcáit. A láthatárt sűrű füstfelleg borítá be, a 36 fontos pattanó golyók egymásután hulltak a piacokra, házakra és udvarokra; a város több helyen meg-meggyuladt. Szemmellátó tanúk írják, hogy e bombázás alatt Palermo városa annyi szenvedésnek, nyomornak, kétségbeesésnek, s borzalmaknak tanuja lett, hogy az újabb történetekben alig akadhat ahhoz valami hasonló.

De minden hasztalan volt. A nápolyi hadak három részre oszolva, külön szakítottak egymástól. A kik Corleone felől érkezének vissza, elveretének a sziget belső részeibe; az erődökbe szorult katonaság csak ágyuival árthatott az ellenségnek, míg végre azok, a kik a királyi palotát és környékét megszállva tarták, mindenfelől körülveve azon ponton álltak, hogy lerakják fegyvereiket.

Ekkor Lanza tábornok, hogy hadainak egyéb maradványát is megmenthesse, inkább arra is lekötölte magát, hogy Palermót végkép elhagyja, csakhogy a város közepébe szorult ezredeket is visszakaphassa. Garibaldi

bő értesülést nyerhetett; a találkozás alkalmával folytatott tanácskozások következményei azonban még csak ezután fognak napfényre jöni.

Rajzunk azon jelenetet tünteti elénk, a midőn a német fejedelmek már azelőtt összegyűlvén a kijelölt helyen, Napoleon császár a baden-badeni vas-pálya indóházába megérkezett. A francziák császára, fekete kabátba volt öltözve, mely fölé még egy könnyű tavaszi, s világos színű felöltőt is vetett. A magas vendég kilépven az indóház ünnepiesen feldíszített előcsarnokából, ott a badeni nagyherczeget találá, a ki mint házigazda fogadá az érkezőt, s elvezeté őt Stefania herczegnő mulató-palotájába, mely Napoleon császár ottani mulatásának idejére, szállásul volt kijelölve.

Legközelebb egy második rajtot is hozandunk, mely Napoleon császárt s a porosz regens-herczeget tünteti elé, a midőn e két fejedelem, egészen tanuk nélkül, mintegy három negyed óráig beszélgetett.

Azon képen Napoleon császárnak hívebb arczképe is lesz látható, mint a jelen ábrázolatban.

Eger ostroma.

Irta PAULER GYULA.

Mecskei István, ki 1551-ben lépett Dobó mellé, vitéz, önzéstelen férfiú volt, és rövid szereplése alatt méltónak mutatta magát, hogy a nagyobb Dobónak társa legyen hirben, dicsőségben. E két férfiú már jókor megtudá kémei által, mily terveket forral Ali basa Eger ellen, és készüléteket tett illő elfogadására. A rendes őrség kétszáz gyalogból, kétszáz lovasból állott. A veszély közeledtekor még 88 gyalogot fogadtak zsoldjukba, és berendelvén lóháton a püspöknek tisztartóit, a lovasság számát 246-ra szaporiták. A jobbágyok közül 110 jó puskás került ki, és így az egész várőrizet 844. fegyveresre rugott. E csekély sereg nevelésére, Dobó és Mecskői leveleket küldöztek a megyékhez, a királyhoz, Oláh Miklós püspökhöz, a Hunyadiak rokonához, ki Bécsben az udvarnál nemcsak az ő, hanem minden magyarnak hő pártfogója volt *). Ferdinánd király Dobó küldöttét, Vas Miklóst szívesen fogadta, ígért szóval, ígért levélben segedelmet, de nem tett semmit, mért pénzben, katonákban szűkölködött, és tanácsosáinak szétágazó véleményei között habozó lelke választani nem tudott. Oláh Miklós, sok könyörgés után azon meggyőződésre jutott, hogy csak imával, misemondással segíthet hivein. A szomszéd megyék rendeihez Szikszóra maga Mecskői rándult, de csufos választ vön: Mért maradtatok tisztetekben, ha a várat megvédeni nem tudjátok? Ha a koncepczal jóllaktatok, most a levét is igrátok meg. István nyelvébe harapott. Elég válasz ez, gondolta magában és ment: „Csak az Istenben bizunk nem az emberekben,“ írta Dobó aug. 25. Castaldonak, ki Erdélyben a királyi hadakat vezérlé.

Azonban találkoztak hazafiak, kik nem nézték oly részvétele nélkül a felföld védbástyájának veszedelmét. Zoltay István és Pethő Gáspár lovas hadnagyok 80 huszárral, Bornemisza Gergely deák, pécsi kovács fia 250 gyaloggal beállítottak Egerbe, mielőtt a király parancsát vették volna. Midőn a veszély közelebb vonult, a megyékben is mozogni, kisebb csapatokban gyűlöngni kezdének. Borsodmegyéből Bolyki Tamás jött 50 puskással, Abaujából Korom Farkas ugyanannyival. Sárosból Bor Mihályt küldötték 76 gyaloggal, Szepesből Szenci Mihályt 40 drabanttal. Ungból Szalacsikai György és Nagy Imre valának 18 gyaloggal, Gömörből pedig Kis Péter 50 puskást hozott.

Kassa, Eperjes, Bártfa, Lőcse és Kis-Szeben Lökös Mihály alatt 100 gyalogot küldött. Serédy György, a kassai várnagy, Kendi Bálint és Fekete Lőrincz hadnagyait meneszté, 64 hajduval. A Perényiek Nagy Barabást adák 35 gyaloggal, Báthory György Nagy Pált, 30 hajduval. A jászai prépost 41 emberét Jászay Márton hozta, Homonnay Gáborné 24 gyalogját Somogyi Ferencz és Nagy Tamás alatt küldötte. Fygedi János az egri káptalan hadnagya, széteszlott századából csak huszonhetet hozhatott a várba. A kartausiak négy gyalogjukat is elküldötték. Utoljára Eperjesi János, Blatko Antal, és Szadornik Ambrus szállottak a várba 230 hajdujokkal, meghallván utban rendeltetésük helyének, Szolnoknak bukását.

Ezután Dobó mindenre kiterjedő figyelemmel a szükségessékről gondoskodott. Felnémetről, Tályáról, Eger városából 13 borbélyt, 3 lakatost, 4 kovácsot és kerékgyártót, 5 ácsot, 9 molnárt és 8 mészárosot rendelt a várba. A parasztok közül újból 75-öt a gyalogság közé sorozott, 34-et pedig más nemű munkákra hívott. 14 süttő asszonyon kívül, csak 45 nő és gyermek maradt Egerben, a többi lakosság már jókor megmenekült. A városnak sok papja közül csak valami Bálint nevű nem távozott; hozzá a török elől futó vén Márton pap csatlakozott. Mindketten bátoriták a népet, és lelki gondját viselék: azonban már sokan voltak az új hit követői, kiknek nem tetszett, hogy „prédikálni nem tudnak vala.“ Mindössze 65 hián kétezer lélek volt a várban.

E készülétek között szeptember 9-e egy pár levelet hozott. Amhád tihaméri táborából, fölszólítá a várnagyokat, ne álljanak ellent seregének, mely Temesvárt, Lippát, és e napokban az erős Szolnokot megvette. Ha meghódolnak, javaikat megtarthatják, sza-

* Róla írta Tinódi, midőn az már esztergomi érsek volt:

Isten éltesse király udvarában
Oláh Miklós érseket jó szándékában
Sok szegény magyarnak táplálékában
Ő felégének minden jó szavában.

Jó válaszzal hamar elmehessenek
Mert sokan megfogytakoznak éheznek
Aszú kországa leszen erszényöknek
Feneketlen zsákja vagyon új Bécsnek.

badságukon csorba nem esik: ha szembeszállnak, borzasztóan fognak lakolni vakmerőségükért; különben valaszukkal siessenek.

Dobó és Mecskői vasra vereték a levél átadóit, mert magyar létére az ellenség hírnökévé aljasult. A levelet az összegyűlt őrségnek megmagyarázák, és megesküvénnek, hogy ezentul az ellenségnek leveleit olvasatlanul elégetik, az ellenséggel szóba semmi ürügy alatt nem állanak, maguk közt titkon össze nem sugnak, a megadás szavát ki nem ejtik, és fejét vesztí az, ki e szerződés ellen cselekedni mer. Dobó és Mecskői a hadnagyokkal egyetértének és mindnyájan jót roszt közösen megosztanak mind halálíg. Amhád levele fölment Bécsbe a királyhoz, a basának pedig választ a várfokon lándsákon fölemelt koporsó adott, hogy vagy a magyarnak, vagy a töröknek, a mint az Isten akarátja.

Az őrség merész szívvel, vallásos nyugalommal, örömmel várta a császár hadát, a csatát. Történetek nyilatkozatok, hogy előbb, egymás husát eszik, mintsem a várat a töröknek földadnak. Dobó, Mecskői, Pethő, Zoltay, Bornemisza, Fygedi, a népnek e hangulatát magukviselte, beszédük által ügyesen tudták fokozni, és a fegyvereseket a falakon elhelyezék.

A délre és nyugatra néző bástyákra egy hián 100 gyalogot állítottak Pöstyeni János, Kosztovics Horváth György, Gáspárics és Horváth Gergely „főlegények“ alatt. A tömlőcz-bástyánál és palánkon Nagy Bálint, Nagy Antal, Fülöp Dömötör és Porkoláb Kálmán örködtek 140 gyaloggal. Innen a közép kapuig Vitéz István, Fülöp András, Gyulai György és Liszkai György szállották meg 120 emberrel a falakat. A kaputól az első őrállomásig nyuló bástyák pedig Baksai Tamás, Horváth Mihály, Nagolyi Orbán és Szorlati György 105 katonájának védelmére voltak bizva. A monostor tornyain husz-husz legény örködött.

A külső várban a Csabi-bástya a szeglettoronyig Rédei Ferencz, Kis Dénes, Nagy János és Vitéz Jánosnak jutott 90 emberrel. Bebek bástyáját az ó kapuval 130 ember és Gersei Benedek, Nagy Mihály, Kustós Balás és Tegnyei Péter voltak védendők. Az ó kapu bástyájában Szaboleskai Mihály, Gálházi Miklós, Farkas János, Baranyai György 58, a belső várhoz csatlakozó köfalon pedig Vincze ispán, Tardy Péter, Korodi Máté, Tetétleni Pál 35 válogatott gyaloggal állottak.

Minden eshetőségre készen, a belső várnak két terén két tartalék-csapat tanyázott. Az egyik 269 ember Vajda János, Dobónak lovas hadnagya, és Szadornik Ambrus, a másik, 110 fegyveresből álló, Iványi György, Blaskó Antal, Eperjesi János vezérlete alatt volt. E két osztályt Mecskői István igazgatta. A harmadik tartalékot, 102 embert, Pethő Gáspár vezette, a külső várban, az ó-kapu mellett. A negyediknek, a monostor aljában, Bornemisza parancsolt; kétszáz gyalogját Siklósi Nagy Albert és Arday Nagy Antal, 80 huszáriját Zoltay és Fygedi vezérlék. Dobó, a védelemnek lelke, a bástyákra ügyelt, karókat rendezett, az ágyukat igazgatta; s minthogy csak 9 tüze volt, az ágyuk töltésére és segédszolgálatokra parasztokat alkalmazott.

(Polytáza képek.)

Olajgyár Nagybányán.

Ha valaki az újvilág gyorsan emelkedő városainak történetét olvasván, az ellenkezőnek okait, különösen bányavárosainkban észlelgeti: hajlandó a kincsosztott vidék mostohaságának tulajdonítani azon magába merült tespedést, mely miatt oly változatlan alakban maradoznak el más iparos városoktól. Pedig a föld kincses kamrája kiaknázva nincs, a tudomány ellenben a régiéknél jóval tökéletesebb módokat és eszközöket képes ma felhasználni a nemes érez kutatására.

Honnan-e — hogy úgy mondjam — bemohosult állapot?

A tapasztalás bebizonyítja, hogy az ily csökönös megállapodáson, egyegy más vidékről beköltözött ember szelleme néha többet változtat, mint egynémely közrendülést okozó esemény, melynek mulékonyásával ismét megújulva láthatni a régi helyzet jegeczalakjainak a volt minőség szerinti képződését.

Nagybánya mint bányaváros és székhelye a környékben üzött bányáipar területén intézkedő hatósági ágazatnak, sokat, igen sokat vesztett hajdani jelentőségéből s ahhoz képest hanyatlott anyagi tekintetben is.

Ma már a bányamivelés oly keveset jövedelmez, hogy a lakosság nagyobb része kénytelennek érzi magát, jövedelmezőbb kereseti módokhoz nyulni a maga fenntartására. De azért újabb forrást épen a meglevő szükségletek alkalmából teremteni, olyan „nem idevaló“ feladatnak tetszett, melynek megoldásához csak külföldi, legalább akkora mint a kisujjam, leendne képes hozzáfogni. Ez rögzött baja a tormába esett féregnek.

Annál örvendetesebb tehát, hogy ezen feladatnak megoldása két nem rég ide települt városi polgárnak szépen sikerült.

Korbuly Bogdán orvos és *Marosfi Jakab* urak tapasztalván, hogy a gépek- és világításhoz kellő nagy mennyiségű olaj fogyasztása ezen bányakörnyéknek egyik oly szükségletét képezi, mely egy helyben építendő gyárnak lételetét biztosítván, ugy a közel vidéki természetők, mint a helybeli munkások osztálynak új jövedelmi forrást nyithat, egyszersmind a helybeli és vidéki mezei gazdálkodásnak újabb lendületet adna.

Ez észlelet alapján rendezett tervnek gyors életbeléptetése eléggé tanúsítja annak gyakorlati helyességét, valamint azt is, hogy a vállalkozók, közpélda-beszédikint gátra való emberek.

A mult évi tavasz elején még mesés dolognak tetszett egy olajgyár híre Nagybanán és már október óta az izléssel felépült és teljesen felszerelt gyár a legtisztább olajat termeli a határban és vidéken termelt repceből.

A vizerővel hajtott gépet, melylyel évenként 3000 mázsa olajat lehet gyártani, Knutzen J. G. Pesteu készítette; a gyári épület rajzát pedig Schmidhammer ur, a kincstári bányászatnál műmester.

A vállalkozók egyik érdeme, hogy magyarok; másik érdeme, hogy oly

rongált közhitelevények közt, részben kölcsönzött pénzzel építettek, midőn a fizetési képtelenség, ugyszólván, kikönyökölt a legjobb házakból, és derék vállalkozóink erkölcsi kezesességükre csak azon ernyedetlen szorgalomba vetett bizalom hitelezett, mely másutt, — amott az új világban rengeteget irtogat, városokat épít, kis társadalmat alkot a legkietlenebb mezőségen.

Harmadik érdemök, hogy kibontakozva azon képzelt lehetlenség nehéz ködéből, vállalkoztak a helyi viszonyok szükségletének ott nyitni meg forrást, hol az termékenyítve osztja áldását, a meddőnek látszó keresemény területén. — Avagy nem fog-e ez ösztönül szolgálni a vállalkozás más ágai-ban rügyező kísérleti erőknél is? (A gyár rajzát I. a tulsó lapon.)

Ily helyes számításon alapult menni-akarás igen kedvezőleg bátoríthat másokat a hegyeinken igen bőven és épen termő, de parlagon művelt gyümölcs természetére, hogy az minőség szerinti értékben és mennyiségben növekedve az eddiginél jóval tágasb forgalomban magának azon kapós nevet megszerezhesse, mely a soproni gyümölcsnek a kereskedésben csatornát s azon *haszavivárgó* pénzforrást nyitott.

Pap Zsigmond.

T Á R H Á Z.

A sárospataki háromszázados ünnepély.

Napjaink története ismét egy fényes lappal gazdagodott. Kevéssel ezelőtt (I. V. U. 23. és 24. sz.) ismertettük lapunkban Sárospatak és híres kollegiuma multját s jelenét, utalva azen nagy eseményekre, melyek e város falai között nemsokára fölmerülendnek. A nagy nap, a sárospataki reform. kollegium háromszázados emlékünnepéje jul. 8-án roppant közönség részvétele mellett s nagy lelkesedéssel lön megülvé. Részletes leírásokat már hoznak a lapok s a lefolyt ünnep képét sokáig fogjuk megőrizni sziveinkben.

A tudósítások mind megegyeznek abban, hogy a különben csendes, kis Sárospatak egyszerre zajos, nagy várossá lön átvarázsolva. Hogy is ne? midőn ez ünnep az ország különféle, közel s távol részeiből mintegy 30,000 vendéget gyűjtött a város falai közé. A magánszemélyek számát nem emlitve, csupán küldöttség 34 jelent meg. Képviselve voltak nevezetesen: 1. a m. Akademia (gr. Dessewffy Emil elnöke alatt); 2. az erdélyi Muzeum (gr. Mikó Imre elnöke alatt); 3. a tiszáninneni egyházkerület; 4. Nagy-Ényed; 5. Kolozsvár; 6. Maros-Vásárhely; 7. a pesti nemzeti színház; 8. a dunántúli egyházkerület; 9. a tiszántúli egyházkerület; 10. a debreczeni főiskola; 11. a pesti egyetem; 12. a felsőszabolcsi egyházkerület; 13. az ungvári egyházkerület; 14. a dunáninneni egyházkerület; 15. a pesti egyház és iskola; 16. Kecskemét; 17. a körösi egyház és iskola; 18. a halasi egyház és iskola; 19. a pesti ágost. evang. közp. bizottmány; 20. az ágost. hitv. bányakerület; 21. Patak városa; 22. a s.-a.-ujhelyi izraeliták; 23. az operjesi kollegium; 24. Kassa városa; 25. a hegyaljai ágost. hitv. esperesség; 26. Eger városa és székes káptalanja; 27. a pesti ifjuság; 28. Szatmár-Németi; 29. Hadház városa; 30. a Hajdukerület; 31. a mármaroszigeti iskola; 32. Heves, N.-Kunság; 33. a miskolczi egyház; 34. Rimaszombat.

Sárospatak kitelhető díszben és fényben ragyogott; diadalivek ékesíték az utcákat, nemzeti zászlók a házakat és köztéreket. A közlekedésben ugy t. t. szett, mintha ez nem is csupán egy felekezet emléknapja, hanem valóban általánosabb érdekű, országos, nemzeti ünnep lett volna. Képzelné lehet, hogy nem volt ház, melynek vendégei ne lettek volna, s hogy különösen Breczenheim hg. kastélya a legtekintélyesebb vendégek nagy számát fogadta szíves hajékába. Itt szállásolt többi közt az ünnep egyik főegyenése, egyházkerületi főgondnok báró *Vay Miklós*, kit az ünnep előestéjén lelkes szónoklatok s nemzeti dallamok éneklése mellett rendezett nagyszerű fáklászenével tiszteltek meg.

Maga az emlékünnep julius 8-án, reggeli 8 órakor kezdődött, roppant és lelkesedett néptömeg jelenlétében, melynek csak igen csekély része fért a templomba. — Az ünnepély részletei voltak: *Zsarnay Imre* superintendens emlékimája néhai Apostol Pál superintendens felett; b. *Vay Miklós* megnyitó beszéde; *Árvay József* tanár előadása, melyben a sárospataki főiskola multját s szervezetét ismertette; *Ragályi Károly* főiskolai másodgondnok beszéde. Következett erre a sárospataki főiskola körül halhatatlan érdemekkel bíró *Lorántfy Zsuzsanna* (I. Rákóczy György özvegye) mellszobrának leleplezése. A jeles szobor ifj. b. *Vay Miklós* műve, s a dicsőítő költeményt a leleplezés alkalmával *Tompa Mihály* mondá el ismert szónoki erővel és hatással. Az ünnepélyt nagyszerű bál és lakoma követte a főiskola kertjében rögtönzött s illően díszített deszkaszínen. — A lakoma alkalmával lelkes áldomásokat mondtak: b. *Vay, Zsarnay, Balogh Péter, Erdélyi János, gr. Mikó, Ragályi, gr. Dessewffy Emil, gr. Károlyi Ede, Podmaniczky Frigyes, Bónis, Tisza Kálmán, Ballagi stb. stb.*

Végül, míg bővebb részletekkel szolgálhatnánk, ide iktatjuk e nevezetes nap emlékeül azon megnyitó beszédet, melyet ez alkalommal b. *Vay Miklós* tartott:

„Igen tisztelt gyülekezet!

„Egy csak kevéssel ezelőtt örök nyugalomra költözött kedves elhunytunk gyászavatála fölött elhangozván immár a halotti beszédek, imák s énekek, — legyen szabad a tisztelt gyülekezet becses figyelmét kevés időre még azon reánk váró másik és derültebb ünnepélyre kérnem föl, melyet a multak iránti kegyelet szenteltet velünk evangyéliomi megújult vallásé:ünk egyik, e honban azzal majdnem egykoru, szellemi tényezőjének; s ha e háromszázados ünnepélynek, mint kifejtteni az utánam szónoklandóknak léssen föl-

adata, az *ezélya* s értelme, hogy a lefolyt évek hosszu során végig tekintve helybeli főiskolánknak hitfelekezeti nyilvános létünkkel s nemzetiségünkkel folytonosan szoros kapcsolatban volt eseményeiről, boldog s boldogtalan napjairól, időnkénti működéseiről, s annak alapítóiról, jóltevőiről, szellemi sáfúrajáról s kebléből időnként kikerült növendékeiről, és eként honunk művelődésére és sorsára is mennyiben volt hatásáról emlékezzünk meg: ugy érdekes bizonyára, miként igénytelen ünnepélyünk háborítlan megtarthatásán, épen e jelen napokra, melyek valláséletünkben, egy viharos évtizedre, azon válságos nyolczhavi időszakra következenek, mely inkább mint valaha tevé valláséletünket, evangyéliomi összetartásunkat, a gondviselésbe vetett bizalmunkat, bátorságunkat, elszántságunkat, — szóval mindazon kereszttyén s polgári erényeket bennünk tűzpróbára, melyeknek iskoláink becsüi, tanítóink ápolói, megérlelői pedig a gyakorlati téren soha eléggé nem félthető önkormányzati egyházszervezetünk.

„Ily emlékezetes, ily jelentékeny időszak közvetlen közelében, mondom, kétszeresen érdekes ez ünnepély egyházi kerületünk s evangyéliomi életünk fölött mindig anyai gonddal virrasztott, sikertanusító szellemi működéseinek sokszor már s most közelebről is méltán örvendhetett főiskolánkra nézve; — sőt bátran állítható, miként azt a létező körülmények között, hitfelelőknek s annyai más tisztelt vendégeinknek ily nagy számu, hállával üdvözölt részvét-tanusító jelenlétök összes reform. egyházunk s így imádott köz édes anyánk, minden hű fiát egyiránt szerető kedves szép hazánk örömmünepére sziveskedett fölavatni.

„Miután pedig ez ünnepélynek megnyitása, mint egyházkerületi s főiskolai világi főgondnoknak, nekem áll kedves tisztemben, legyen szabad azt azon buzgó ohajtással tehetnem, hogy vajha ennek szellemi köréből merülne föl ez órában, ha csak egy éltető újabb, meleg szikrája is, háromszázadon keresztül szakadatlanul ápolt s magát legközelebb is fényesen igazolt vallás-értelmünknek; fejlődne ki abból, ha csak egy kis sugára is az összes Magyarország s ebben egyházunk által is kegyelettel ápolt reményteljes azon hitének, miként nemzeti öröklétünk historiai alapját megrázkódtathatják ugyan mulólag az események, de a vallástól ihletett nemzetiség minden magyar szívet egyiránt s egyenlően boldogító s lelkesítő isteni érzetét, e népfaj, minden szépre, nemésre és jóra egyiránt hevülő kebléből ugyan kiolthatni soha, de soha nem fogják. — S vajha e pár órányi együttlétünk alkalmával is az erős meggyőzetés nyerne mindnyájunkban új táplálékot, hogy nem létezhet oly óriási akadály az erkölcsi világban, melyet a jóbani ernyedetlen kitartás, végre is hatalmába ne kerítene ott, hol erős és józan akarat tűzé ki az egyetértés paizsa alatt, varázserejű zászlóját; s ugy hiszem, hogy miután ily lobogó körül sereglénk mi is e jelen perczen szellemileg össze, ünnepélyünket, a sárospataki főiskola háromszázados ünnepét, bizvást megnyitott-nak nyilváníthatom.“

Irodalom és művészet.

+ Szegedről ily című kis füzetet kaptunk: „*Sámuel próféta és Széchenyi István történelmi párhuzamban*. Elmélkedés, melyet a szegedi zsinagógában az 1860-dik évi majus hó 20-dikán a Széchenyi-gyászünnep alkalmával tartott *Löv Lipót, főrabbi*. A magyar tudományos Akademiának javára kiadja a szegedi zsinagógai gyülekezet.“

+ (*Vereby Somától*) ily című, szépen kiállított negyedréti füzet jelent meg: „Magyar mágánások életrajza s arcképesarnoka.“ Ajánlva van „fenséges es. k. főhg József, Magyarország boldogult közszeretett nádora szellemének. A füzet a következő arcképeket hozza: gr. Széchenyi István, hidvégi gr. Mikó Imre, gr. Festetics György, gr. Karácsonyi Guido, báró Prónay Gábor, gr. Andrásy György.

+ (*Szepesi Imrénél*) a m. tudományos Akademiában felolvasott székfoglaló beszéde: „Az ó classicai irodalom előnyeiről a gymnasiumokban,“ most önállólág is megjelent. A bő olvasottságot s alapos tudományosságot tanusító kis munkát ajánljuk különösen a tanulóifjuság figyelmébe.

+ (*A „Pécsi Lapok“*) című, szépirodalmi, kereskedelmi, gazdasági, művészeti és tudományos hetilap 1-20 száma jul. 5-ről kelve megjelent, következő rovatokkal: Bevezetésül, a szerkesztőtől. — Pécsi levelek. I. — Gazdaság, kereskedelem, háztartás stb. — Postaügy. — Pécsi tárogató. —

Vadásznaptár július hóra. — Piaczi árak. — Árfolyam. — Sorshuzás. A lap hirdetések is közöl. Megjelenik hetenkint kétszer u. m. vasárnap és csütörtökön. Előfizetési ára Pécsen kívül egész évre 6 ft, fél évre 3 ft.

+ Megjelent azon gyönyörű, költői és vallásos ihlettséggel irt: „Egyházi beszéd, melyet Berzsenyi Dániel sirja felett a niklai temetőben 1860. június 14. elmondott Székács József, pesti evang. lelkész.“

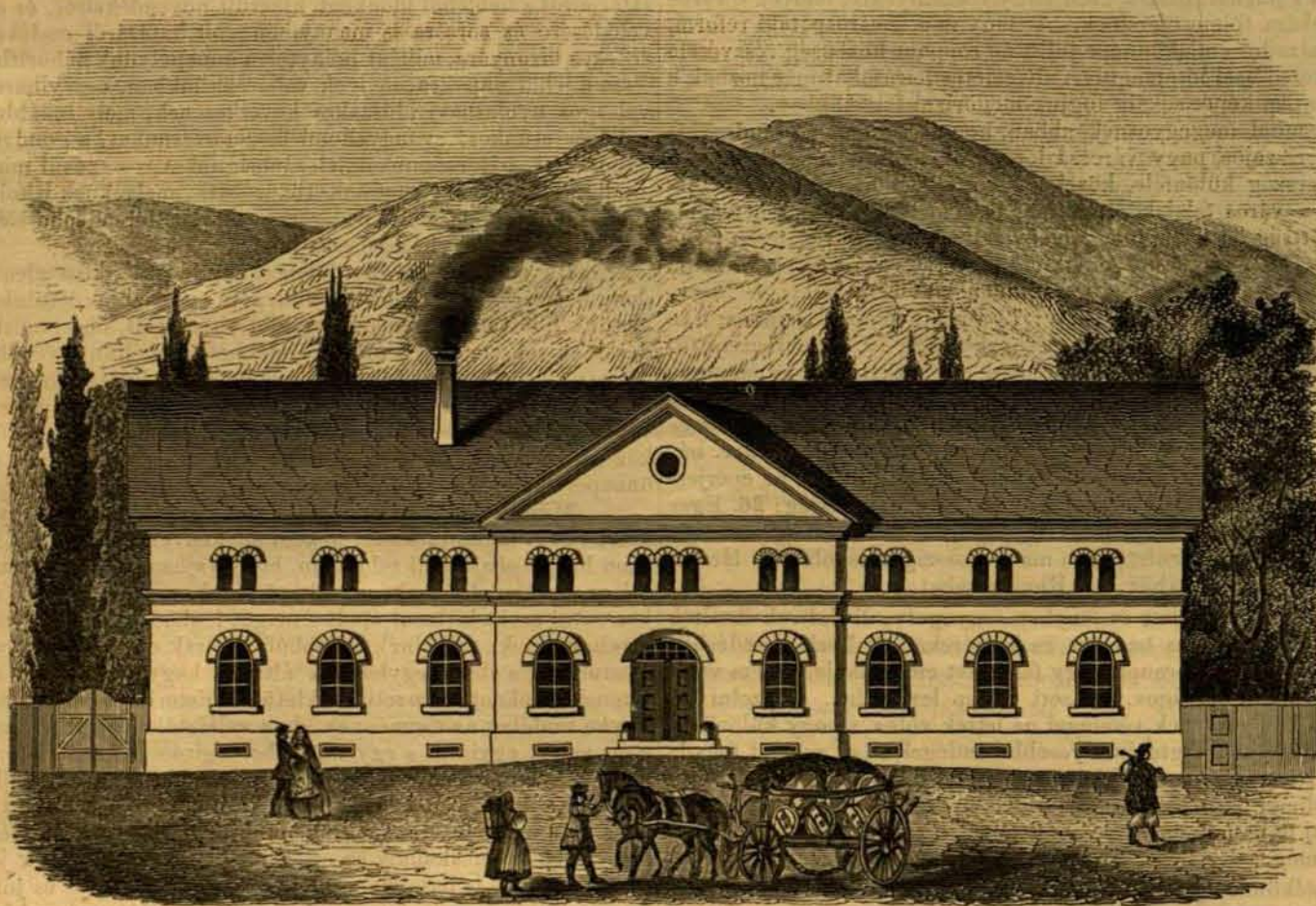
— (Értesítés.) Tisztelettel értesítjük előfizetőinket, hogy a tőlünk nem függő akadályok miatt mindeddig késett „Szigeti Album“ végre megjelent s szétküldése Pesten t. Ráth Mór bizományos ur által megkezdett. — Író-társainknak, a kik becses dolgozataikkal e kegyes czélú vállalatot ingyen segítették, mint ez ügy első rendű pártfogóinak újból is köszönetet szavazunk, azon szíves figyelmeztetéssel, hogy azok, kiknek szállásuk nem tudása miatt tiszteletpéldányaikat helybe nem küldhetők, azokat a fennemlített bizományos urnál nyugta mellett átvenni szíveskedjenek. — Végre tudatjuk a tisztelt közönséggel, hogy ugyancsak Ráth Mór urnál „Szigeti Album“ fennmaradt pár száz példány bizományilag letéve, könyváru uton is megszereshető. — Azon író-társaink, kiknek művei az Album határok közé szorított terjedelme, vagy elkésés miatt, kimaradtak, műveiket említett bizományos urnál visszavehetik, vagy magánuton fognak általunk tudósíttatni. *) — M. Sziget jul. 6. 1860. — Szilágyi István és P. Szathmáry Károly.

⊙ (A pesti műegylet) az 1862-ik évi műlapra nézve versenyt hirdet, a kép tárgya a hazai tárgy, a társadalmi élet bármely köréből s ha lehet, nem egyedül a népeletből merített legyen. A pályázat 1861-ki májustól septem-

berig tart. A nyertes mű a vételáron fölü 250 ft. jutalmat nyer. — Továbbá az egylet engedélyért folya-modik, hogy az ország bármely városában, a soroslásra megvett képekből kiállítás rendezhessen, melyre a festészek is küldhessenek eladásra képeket.

+ A kolosvári nemzeti színháznál alapítandó Széchenyi - drámajutalomra f. hó elejéig 1784 ft. gyűlt be közadakozás útján.

+ (Charton-Demeure asszony, a kitűnő dalmüénesnő) fővárosunkba érkezett.

Olajgyár Nagybányán. — (Lásd a szöveget 350. lapon.)

Ipar, gazdaság, kereskedés.

b. — (Selyemtermelés.) Gr. Vay Ádám a „G. L.“-ban közli, miszerint minden gyakorlati ismeretek nélkül csupán a szükséges könyvek elolvasása után, a tavasszal tapasztalásszerzés végett hozzá fogott a selyemtermelés megkísérléséhez. Az országos Gazdasági Egyesülettől kapott 1 lat selyemhernyótojást május 4-én kezdé kikeleszteni s június 6-án szedette le az első gubókat, melyek 27-ikén megölettek. Az eredmény, a magnak hagyotton kívül, 49 és fél font különféle minőségű gubó. Miután a könyvek 1 lat tojás után a legkedvezőbb terméskor 40—50 font gubót engednek remélni, ugy ez eredmény igen kielégítő. A selyembogarak ápolásával csak egy férfimunkás foglalkozott, ki ezenkívül naponként még 6 óráig egyebet is dolgozhatott. Berkeszen, hol e kísérlet történt, a nép közöl többen igen érdekelve látszóttak lenni ez iparág iránt s általán remélhető, hogy az gyorsan elterjed népünk közt, csak akadjanak, kik azt ez iparaggal megismertessék, mely házáknak alkalmas éghajlata alatt csakhamar igen jövedelmezővé válhatnak.

+ (A kolosvári kereskedelmi és iparkamara) felszólítja a kerületében levő mészáros-czéheket és tanácsokat aziránti nyilatkozatra, ha ohajtják-e, hogy a húsárak ezután is szabályozás alatt álljanak? A válaszok nagy része már beérkezett, s kevés kivétellel a szabályozás ellen szólnak — írja a „K. K.“

*) Kéretnek a t. szerkesztők ezen értesítésnek lapjaikba átvételére.

⊙ (A répacukor-gyártást Ausztriában előmozdító egylet) jun. 30-án és jul. 1-én tartá ez évi közgyűlését Pozsonyban. A ki gyáripárunk iránt érdeklél viseltek, annak nem lesznek unalmasak a következő sorok. Az egylet a lefolyt évben nem birta kieszközölni, hogy a gyarmati cukor behozatalának váma fölemeltessék; továbbá a belföldi répacukor adója és váma leszállításának kieszközlése is csak annyira sikerült, hogy az ausztriai gyáros, ha cukrával külföldre akar kereskedni, azt csak minden mázsánál 3-4 ft. veszteség mellett teheti. E két akadály, t. i. a gyarmati cukor olesósága és az ausztriai cukornak külföldre nem szállíthatása, igen hátráltatja ez iparág emelkedését. Az egész birodalomban létezik 134 répacukorgyár, ezekből 22 Magyarországon. Az idén e gyárak összesen 5,466,000 ft. adót fizetnek, mely összeg 387,000 fital nagyobb a tavalyi adónál és pedig a 20 százaléknyi hadipótlék miatt.

⊙ (A lótenyésztés emelésére rendelt állami jutalom-díjak kiosztása) a nagyváradi kerületben két helyen megy végbe, u. m. Aradon jövő aug. 22-én és Debreczenben september 25-én.

⊙ (A tolnamegyei föld-gazdasági egylet megalakítására) Tolnamegye értelmisége jul. 2-án Szegszárdon gyűlést tartott, Döry Frigyes ur elnöklete alatt. Bartal György előülése alatt választmányt neveztek, mely a felolvasott alapszabályokat bővebben kidolgozva megerősítés végett felterjessze. Az aláírási ivenek számosan irták be magukat tagoknak. Ezután a 160 területű közebéden a többi lelkes felköszöntések közt Bartal György indítványozá, hogy Szegszárd kezébe ragadva a zászlót, Garay János koszorús költőnknek egy Szegszárdon, mint a költő születéshe-

lyén, állítandó emlékszóbor fölállítását létesítse. Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadták. A szegszárdi kaszinó ez ügyet magáévá tette és bizottmányt nevezett a kellő lépések s pénzügyítés eszközzésére.

⊙ (Aranymosás.) Hoffmann Otto ur, az oraviczai patak és linjokavai völgy hosszában 160,000 négyszög ölből álló területet bérelt ki az illir-banádi határezredtől, hol az aranymosást fogja megkísérleni.

Közintézetek, egyletek.

⊙ (A magyar természettudományi társulat) jul. 7-ki ülésében Grossmann tanár ur befejezé az általa kitalált s a matematikában a gyökvonásra vonatkozó módszer előadását. — Stoczek tanár apróbb közléseket tett, előadta többek közt, hogy Bunsen és Kirchhof már hosszabb idő óta annak kitalálásával foglalkoznak, mikép lehetne a láng minőségéből az égő anyagok vegyészeti összetételeit meghatározni és ebbeli kísérleteiket most már a végre folytatják, hogy meghatározhassák, miféle anyagok vannak a napnak izzó légkörében. — Preusz tanár előadta, hogy a Pesten kapható eczetfajokat vizsgálva meg, s azokban 3 százalék és csak egyben talált 4 százalék eczetsavat, holott a jó eczetnek legalább 6 százalék eczetsavat kellene tartalmazni. Igaz tehát azon panasz, hogy Pesten jó eczetet nem kaphatni. — Szabó József ur bemutatá a beküldött könyveket, melyek közül 6 kötet Eszákamerikából jött.

b. — (A szatmári prot. lelkészi gyámolda), 1833-ban alapított, 30 fős részvények mellett, melyek díját ujabban 40 ftra kellett emelni, s az intézet 1858—59-ki év végén mégis csak 3280 ft. 56 krral, mint a pénztárnok által kezelt tőkével, birt. E részvétlenség nemcsak némely egyesektől, de maguktól az egyházaktól is ered. Ugyanis az egyházmegye 64 községe közül, egy ujjab felszólítás folytán, csak 9 egyház adott segélyt!

b. — (A győri takarékpénztár) épületének alapkövét e hó 5-én tették le ünnepélyesen.

Vasárnapi Ujság 29-ik számához 1860.

+ (A *műegylet igazgató-választmánya*) jul. 4-iki ülésében új elnököt, alelnököt és pénztár-igazgatót választott, miután az előbb választottak a megválasztást nem fogadták el. Az új választás eredménye ez: elnöke lett Lukács Mór, alelnök gr. Festetics Béla, pénztár-igazgató Szilágyi Virgil. — Ugyanez az ülésben következő képek megvétele határozottatott el: 1) „Morva“ (vizefestmény), Than Mórtól; 2) tizenkét „keleti utikép“, Libay Lajostól; 3) „Psyche“, Than Mórtól; 4) „Tanulmányfő“, Haan Antaltól; 5) „Arva vára“, Brodszky Sándortól; 6) „A Boden tava, kilátással Arenbergre“, Mayerburgertől. Örömmel jegyezzük meg, hogy a megvásárolt képek egyen kívül mind hazai művészekből valók.

Balesetek, elemi csapások.

— (Tűzkár.) Vasmegyei Nemes-Dömölkön is volt tűz, és pedig az olvasóink előtt tiszteletben álló veterán népiró nt. *Edvi Illés Pál* ur által lakott ev. paplak udvarában. Junius első napján fényes délben lobbant ki a láng egyszerűre, — kitől, mitől eredve? bizonyosan maig sincs kitudva. — A munkássegítők és fecskendők Czellből is gyorsan ott termettek, de a lángok még gyorsabbak lettek, hamar elsöpörvén ólakat, kamarát, istállót, pajtát, és mind, a mit tartalmaztak. A nemes-dömölki egyház ugyan minden épületeit hat évre az „Első magyar általános biztosító-társaságnál“ példásan biztosította, valamint a lelkész is az ő ingóságait (melyek illően ki is fizettettek); mindazáltal a kár még így is elég, és kivált a lelkészre, ki e helységben 29 év óta békével lakik, s kire nézve öreg napjaiban a tűzvész keserű poharát kóstolni, fölöttébb megszorító. A pusztítás tovább nem terjedett.

— (Tűz és jég.) Zalamegye. Tapoleza vidéke, jul. 7. F. hó 3-án a tapolezai járás, *Diszel* községében, szomorú tüzeset adta magát elő. A pusztító elem, erős észak szélrel táplálva, néhány percz alatt a falu nevezetes részét elhamvasztotta; áldozataivá tevén ott, a helység legszegényebb családait. Ugy hiszem, élénk képzelettel bír a t. olvasó azon kétségbeeséssel határos lelkiállapotról, melyet az ily váratlanul szomorú esemény benyomása előidézni szokott. Ily helyzetben voltak a szegény lakosok; midőn a félbeszakasztott mezei munkáról hazarohanva, hajlékaikat mindenükkel együtt a féktelen lángok martalékaivá esni szemlélték. — A résztvevő kebel azonban csakhamar vigaszt küldött a szerencsétlenek részére. Ugyanis t. *Hertelendy Kálmán* ur, ki az ilyen vidéki szerencsétlenségek eseteiben sohasem mulasztja el jótékony szellemének, nemeskeblű emberbarátként, tanujleit adni, mihelyt a részről értesült, a károsultak részére azonnal eleséget szállított magtárából, s egyszersmind őket épületfávali segélyezéséről biztosította. Mások is járultak lelmi segélyvel a szerencsétlenek részére. Isten áldása kísérje a nemeslelkű adakozókat! — Említett helység szerencsétlenségéhez járul még az is, hogy szarvasmarháin a láb- és szájbetegség általános járványa uralkodik, mely baj, a szomszédhelységekkel is közös, s leginkább nyomasztó azért, mert a jármos marhákat teljesen munkaképtelenné teszi. — Továbbá épen most veszem hírül, hogy *Diszel* község mezéjének s szőlőhegyének egy részét a jég f. hó 6-án megvámolta, s Halász, Szóc, Szent-Békálla helységek határait is elverte. — Egyébiránt vidékünkön nem ujság, ha a jég egyik vagy másik határt pásztánkint semmivé teszi. — „Rosz időket értünk, nehéz napok járnak.“ — N. N.

— (Tűzvész Csövéron), jul. 4. Ezen Pestmegyében kebeleztetett helységet mult hó 26-án nagy csapás sújtotta, a midőn az ottani ev. paplak tőszomszédságában nem tudni mikép támadt tűzvész nemcsak a paplakot melléképületeivel, hanem kivüle még 18 házat is elhamvasztott. E szerencsétlenség annál nagyobb és súlyosabb, mert biztosítva nem volt semmi, s mert a kárvallottak künn levén a penezi határon fekvő szőlőkben, nem menthettek meg semmit. Ez volt főoka annak is, hogy a különben oltható tűz ily nagy mérvben harapózott el. Az ev. egyházra pedig annál érzékenyebb e tüzcspás, mert ezelőtt nyolcz-tíz évvel iskolaépülete is tüzlángoknak esett áldozatul. Ily inség közepett tehát hozzátok jaidul föl a kárvallottak szivreható kérése, közel s távolabb lakó emberbarátok, hogy siessetek részvétet és felebaráti segélykezt nyujtani a szegény ügyefogyottaknak. De mindenek fölött reátok néz, és reátok s a ti ismert nagylelkűségekre támaszkodik a sújtott egyház, és lelkésze, ti köztiszteletben álló kegyurak és főbirtokosok, s reátok helybeli kisebb közbirtokosok. Töletek függ most leginkább, hogy ezen artikularis egyház, mely a legközelebbi prot. egyházunk egén föltornyosult vésznapokban is hűségét és életrevalóságát az első közt bebizonyította, el ne vesszen, hanem újra mint phönix hamvaiból föltámadjon. — Kérünk benneteket, adakozzatok! ti pedig, kik még nem tettétek, biztosítsatok! — K. S.

△ (Szerencsétlenség.) Vácson jul. 7-én a nagy szél 18—20 hajómalmot láncczáról elszakasztott s azokat a parthoz verve részben elsüllyeszté, részben tetemesen megrongálta.

Mi ujság?

△ (Az erdélyi h. h. protestánsok) évi nagy zsinatja junius 17-én ment végbe Bonyhán. Az odautazó *Bodola* Sámuel urat utközben a különféle valásfelekezetteliek nagy kitüntetésekkel fogadták. A román helységekben a pópák a nép élén mentek üdvözlételre, N.-Csengerben a román főpap magyar beszéddel üdvözölte. Bonyhán a diszebedek alkalmával a prot. egyházi ügy előharczosaiekt, u. m. *Zsedényi, Máday, Vay* gr., *Degenfeld* és *Tisza* Kálmán urakért lelkes felköszöntéseket mondtak.

+ (A *kecskeméti nők*) a „Gy. K.“ szerint elhatározták, hogy a külföldi drága kelmék tökéletes mellőzésével, ezentul ruháikat belföldi kelmékből fogják varratni. Már nem egy előkelő hölgyet látni ott egyszerű kék karton ruhában.

+ (A *Szent-István-Társulat*) *Benkő Kálmán* nemzeti színházi könyvtárnok megkeresése folytán elhatározta, hogy ezentul minden kiadványából fog a nemzeti színház könyvtára számára példányokat küldeni.

+ (*Stéger Ferencz háznkfát*) egy londoni színigazgató három évre szerződötté, évenként 28 ezer tallér fizetéssel. Ez is szép pénz; de hát arra mit mondanak olvasóink, hogy *Ristori* asszony, a világhírű olasz színész Szentpétervárra százezer frankért szerződött három hónapra!

+ (A *bukaresti magyar operáról*) egy levelező, „*Hunyady László*“, előadására vonatkozólag többek közt ezeket írja: „Egy öreg francia direktor így nyilatkozott: Erkelnek e műért rögtön hálafeliratot kell küldeni. Levassor, a román, olasz, francia színészek rohantak a színpalak mögé, öszszevisszaölelték a kedves magyar vendégeket. A csarnokokban, társalkodási termekben, páholyokban sat. csak örömrivalgást lehetett hallani.“ E szerint a diesőségéből bőven kijutott *Havi dalmütársulatának*; de annál rosszabb a helyzete anyagi tekintetben; *Havi* roszul számított, daczára a teleházaknak, tetemes kiadásait nem bírja fedezni. Nem is csoda, mikor csupán *Aranyvály Emiliának* minden föllépteért ötven aranyat fizet. Mint halljuk, *Hollóssy-L-né* már elhagyta *Bukarestet*; ugyanezt beszélék *Fürediről* is. Azt is mondják, hogy *Havi* már nem igazgató; *Jekelfalussy* és *Mirese* urak lettek a társulat vezetőivé. *Jekelfalussyra* meg az a panasz van, hogy olykor nem magyarul, hanem olaszul énekel.

+ (A *Muzeum termei földiszítésére*) báró *Vay Miklósné* szül. *Geymüller Katalin* bárónő *Golopon* (Zemplén) 107 ftot, gr. *Wenkheim Józsefné* Budán 54 ftot, özv. *Horváth-Csernel Amália* Sopronban 25 ftot, *Jankovics-Sághy Paulina* Füzön (Komárom) 100 ftot, *Reusz Teréz* Pesten 86 ftot, *Czékus-Aranyhalmi Malvin* Makranczon 25 ftot, gróf *Somsich Józsefné* szül. *Schiller Amália* Grácban 70 ftot, *Hubai-Brandetter Julia* Szolnokon 15 ftot, *Szényey-Jekelfalussy Valéria* Jernén (Sáros) 101 ftot, *Hajdu-Kenéz Sarolta* Turkeviben 24 ftot, *Babocsay-Daruváry Sarolta* Kalocsán 78 ftot, *Ivánka Zsigmondné* szül. *Rudnay Etel* (Hontban) 107 ftot, *Varró-Váradny Zsuzsanna* Kardszagon 12 ftot, gróf *Batthyány Gézáné* sz. *Batthyány Emma* 200 ftot, *Hoyesy-Csernyus Ida* Budán 55 ft 90 krt, *Déry Frigyesné* szül. *Boronkai Laura* Zombon (Tolnában) 180 ftot, *Hertelendy-Bogyay* *Leontina* Somajon (Zala) 40 ftot, *Radvánszky-Szepessy Katalin* Radvánban (Zólyom) 133 ftot, *Friebeisz-Somsich Riza* Kurticzán (Arad) 58 ftot 30 krt, *Jankovich Gyuláné* szül. *Huszár Ilka* 52 ftot, *Karácsonyi Lászlóné* szül. *Kis Fanni* Torontálban 74 ftot, *Szewald Leontina* Aradon 19 ftot, *Pantocsek-Peresz-lényi Irma* Nagyszombatban 116 ftot, *Gabovics Demeterné* *Orosházán* (Békes) 50 ftot s egy aranyat, *Petheó Ferenczné* szül. *Radics Mária* Csányon (Heves) 47 ft 14 krt gyűjtöttek.

— A magyar nemzeti Muzeum éremgyűjteménye végképen be levén rendezve, jövő hétfőn meg fog a közönségnek nyitvatni. Mult héten a Muzeum igazgatója, *Kubinyi Agoston* ur 6 mlga a m. Akademia tagjainak mutatta be azt, előadván az éremgyűjtemény keletkeztenek s gyarapodtanak történetét, halásan emlékeztvén báró *Sina Simon* hazafias ajánlatáról, mely lehetővé tette, hogy a gyűjteményt alkalmas szekrényekben elhelyezni, s a közönség számára szemléltetővé tenni lehessen, kiemelvén végül az ör. *Erdy János* ur érdemét, kinek fáradozása által a gyűjtemény úgy, a mint most van, föllállított. A nemzeti Muzeumnak azonban nem összes érmei vannak itt föllállitva (erre hely sincs), csak a fontosabbak és érdekesebbek, névszerint: görög 698, római 1810, czelta 279, személyes 236, a Magyarországhoz kapcsolt tartományokból 108, vegyes 359, magyar 5530, összesen 9020. Hogy az olvasónak némi képzelete legyen a nemzeti Muzeum éremkincseiről, megemlítjük, hogy csak római érmei meghaladják a 30,000-et. A föllállított érmek úgy vannak rendezve, hogy az éremterem közepén álló nagy négy szekrényben foglaltanak a magyar érmek, a falmelléki kisebb szekrényekben pedig, a középső szekrényekbe nem fért magyarokon kívül, a többi fönnébb megjelölt érem. (P. N.)

— (Uj társas táncz.) *Lakatos Sándor* tánczművész jelenti, hogy egy új magyar társas tánczot szerzett, melyet „nem kell tanulni, csak rendezni az előtánczosnak“; a lépések tetszés szerint lejtethők, csak a figurákat kell a tánczrendező után csinálni, melyek igen egyszerűek. A tánczoknak magyar jelleme van s a néző-közönséget is mulattatja. Neve „Magyar füzértáncz.“ Bármely lassu vagy friss magyarra lehet járnai, addig míg bele nem fárad a társaság. *Lakatos Sándor*, ki most Győrött van, a tánczkedvelők figyelmébe ajánlja e tánczot s e tárgyú kérdézősküdésekre szívesen ad levélbeli felvilágosítást.

△ (E hó 18-án bedállandó nagy napfogyatkozás) látható lesz e napon délután; és pedig Budapesten 3 óra 23 perczkor kezdődik és 5 óra 21 perczkor végződik; kevés változással, az ország többi részében is ez időtáiban szemléltető. Vajha derült idő ragyogna e napon felettünk.

△ (Azon üstökösnek), mely jelenleg az est első óráiban észak-nyugatra volt szemléltető, a bécsi csillagda tudósítása szerint, helye s mozgása sokban emlékeztet azon körülményekre, melyek a sokszor emlegetett 1556-ki üstökös újra feltűnténél várhatóak voltak. Mindazáltal még nem bizonyos, hogy ez egy régi s újra megjelent, avagy még egészen ismeretlen üstökös-e?

+ (Uj kaszinó terében). Pesten az írók, művészek, kereskedők, ügyvédek s más honoratiorok olcsóbb kaszinót akarnak alapítani; az engedélyért már folyamodtak is.

+ (Fáy Andrásról „Iskolai és házi növendékélet”) című, mindkét nemű növendékek számára írt munka van sajtó alatt s september hóban fog megjelenni Pfeifernél. Előfizetési ára 1 ft 50 kr.

△ (A pesti ref. egyház elemi és középiskoláiban) a nyilvános vizsgálatok e hó 22-től 26-ig, a templomban mennek végbe. — Szentcs József fi-nevelő-intézetében a próbatétek e hó 16-kán kezdődnek és 20-kán végződnek be.

○ (A nagykirösi helv. hitv. tanintézetben) a nyilvános vizsgák e hó 29-én kezdődnek és augusztus hó négy első napján végződnek be.

+ (Boscovitz zongoraművész hazánkfa), ki közelebb Bukarestben általános elismerés közt működött, Magyar- és Erdélyország nagyobb városai-ban hangversenyeket fog rendezni, melyeknek egész jövedelmét jótékony és közczélokra szentelendő. Ugy halljuk, hogy Boscovitz e művészi körutat Reményivel együtt akarja végezni. Jelenleg Pesten van s valószínűleg nemzeti színpadunkon is fel fog lépni, mielőtt a vidékre indulna.

+ (Az írók száma Bécsben és környékén) megközelítő számítás szerint mintegy 500-ra megy; ezek közül 12 theológiával, 30 a jogtudományal, 8 a történelemmel, 30 a statisztikával, 15 a gazdasággal, 10 az építészettel, 40 az orvosi tudományokkal, 20 a természettudományokkal, 15 a matematikával, 3 a csillagászáttal, 12 a zenészettel, 30 ifjúsági iratokkal, 15 a kereskedelem- és iparral, — a journalistikával és kritikával 120 s a szépirodalommal 100-nál több foglalkozik. Hátha Pesten is összeszámítanák az írókat!

△ (A párisi gazdasági kiállítás már megnyílt) és az első négy nap alatt 103,000 néző látogatta meg, holott az 1856-ki kiállításon az első négy nap alatt csak 37,000 egyén fordult meg.

△ (Bukarestnek nevezetességei) a nagy s pompás színház, a csizmasiu nevű kert, a chaussé melletti nagy sétatér, az országgyűlés. A színházat a város maga építteté s 100,000 körmőcezi aranyba vagyis 600,000 osztrák forintnyi összegbe került.

○ (Az esztergomi papnöveldé) legszorgalmasabb s legbuzgóbb tanuló jutalmazására bibornok hg. primás ó emja 300 ftot adott.

b. — (A Nagy-Czenken építendő templom alapkövét) jövő Szt.-István napján fogják letenni. E templomot nemrég halála előtt még maga Széchenyi készíttette Ybl pesti építészszel. A templom Szt. István nevet viselend.

○ (Garay-émlék.) A szegszárdiak ott helyben emlékoszlopot állítani határoztak Garay János koszorus költőnknek.

△ (A pápai kölcsönre) Magyarország bibornok hg. primása 30,000 frankot írt alá, írja a „Religio.”

+ (A székes-fehérvári szinterem) f. évi október 20-tól kezdve a jövő téli szakra egy jól szervezett, diszes ruha- és változókos könyvtárral ellátott magyar színtársaságnak, minden díj nélkül fog bizonyos föltételek alatt kiadatni. A vállalkozni akaró színigazgató urak ebbeli szándékukat — társaságuk személyzetének névsorával együtt — mielőbb Székes-Fehérvárra, Drucker József polgármester urhoz címzett levélben jelentsék ki. Sz. Fehérvárott júniusban 1860. — A sz.-fehérvári színtügyet pártoló társaság ideiglenes választmánya.

b. — (Ezer forintos tévedés.) A pesti hengeralmi-társulat pénztárnoka e hó 2-ka s 4-ke közt fizetések alkalmával egy 100 ftos bankjegy helyett valakinek egy 1000 forintost adott tévedésből. Az épen e napokban fizetett részvényeseken kívül ez idő alatt senki sem vett ki a pénztárból 100 ftot fölülmuló összeget, azért az 1000 ftos bankjegy valószínűleg az urak közé tévedt. A ki ismeri egy hivatalnoknak hasonló esetbeni szomorú helyzetét, az aligha veendő lelkiismeretére a bankjegy megtartását.

+ (Egy rögeszmétől üldözött). Kun-Szent-Miklóson egy Bakos János nevű mészároslegény az olaszországi háboru alatt önkéntesnek állott s később betegsége miatt elbocsáttatván, midőn a hazai földre lépett, egy rögeszme kezdé üldözni. Solferinonál egy zuáv koponyáját kettévágván, azóta mindig e zuáv halálhörgését hallja. Fut előre s kegyelmet esd, de a halálhörgést folyviást nyomában hallja. Most a lelkészek vevék gondjuk alá, hogy a szerencsétlent megszabadítsák rögeszméjétől.

○ (A halál ellen nincs orvosság.) Ez igazságot akarja megczáfolni egy lángész, ki is a brüsszeli tudományos akademiához emlékiratot nyújtott be, melyben bebizonyítani igyekszik, hogy az állatok életét bizonytalan időre meghosszabbíthatni, a vízbefultakat harmadnapra is életre hozhatni, sőt a megfagyottakat tíz év múlva is föléleszthetni. Ez emlékiratot a fönt nevezett akadémia komoly figyelemre méltatá s szakértő férfiakból álló bizottmány megbírálása alá bocsátotta.

b. — (Meteorológiai figyelmeztetés.) Balla Károly ur Pótharasztról a „B.-P. H.”-ban említi, hogy jul. 18-án, midőn a tudósok nagy napfogyatkozást várnak, Afrikában épen e napfogyatkozás helyein s óráiban a legforróbb s legmagasb légdagály támadand. Továbbá e napon Afrika északi szélein, július 19-én, 20-án és 21-én pedig Afrika belsejében is nagy és forró szélvész uralkodnak, sőt valószínű, hogy e napokon déli Oroszországban, Astrakan és Zariczin vidékein dulongui szokott forró szelek szintén feltámadnak.

○ (Köszönet-nyilvánítás.) A P. N. hasábjain a hejzei helv. hitv. egyházközség köszönetet nyilvánít a kassai püspök ó exeljának azon jótékony-ságért, hogy a tagosztály alkalmával hejzei uradalmában levő helv hitv. egyház lelkészének 8, az iskolatanítónak pedig 2 holdat saját első osztályu földjéből kihasítottatni rendelt.

b. — (Garibaldi Bécsbe érkezett), de nem az, a ki Szieziliában oly nagy dolgokon törí fejét, hanem az, ki Eszéken tanári minőségben van alkalmazva.

△ (Julius Caesar.) A francziák császára Julius Caesar történetét akarja megírni s az előmunkálatokkal már több tudóst meg is bizott. Hasonlag vissza akarja a császár állítani azon hadigépeket, melyeket Julius Caesar idejében használtak s e végből több mérnöknek utasítást adott a nyomozásra.

○ (Biztosítás.) A tűz által oly gyakran látogatott Duna-Földvár város tanácsa elhatározta, hogy ezután minden ház biztosítandó értéke hatóságilag határozandó meg; miután akadhatnak roszelelkűek, kik házuakat magas értékben biztosítván, a nyereség fejében felgyujtják azt, nem törődve vele, ha a fél város leég is. Ohajtandó volna, hogy minden községbe behozzák e rendszabályt.

— (Biztosítási ügy. Birtokos és haszonbérlo közötti viszony.) Köztudomás szerint nagy birtokosaink közül többen a haszonbérloikkal kötött szerződésbe mindig befoglalják azon feltételt, hogy a lak- és gazdasági épületek az „Első magyar általános biztosító-társaságnál” biztosíttassanak. A cél, mit a birtokosok a szerződés e pontja által elérni akarnak, nemcsak az, hogy a biztosítási díj a hazai intézetnek jusson, hanem főleg az, hogy az épületek oly társaságnál biztosíttassanak, mely a tapasztalat szerint, a kár esetében nemcsak rögtön, de a legloyalisabban szokott eljárni, vagyis hogy a fő, az első cél, t. i. a kár teljes megtérítése csakugyan eléréssek. De e cél el nem érhetik, ha a birtokosok e tekintetben nem elég óvatosak. A birtokosnak meg kell e tekintetben győződnie, hogy az épületek csakugyan biztosítattak, s azon kezességgel kell birnia, hogy kár esetében a biztosított kártérítés a szenvedett épületek javára fordul. E kettős cél akként érthetik el, ha a birtokos maga biztosítván az épületeket, a kötvényt magánál tartja, s így kár esetében maga veszi át a társaságtól a kártalanító összeget, a biztosítási díjat pedig a haszonbérlo fizeti. Különb, ha t. i. a kártalanító összeg a haszonbérlo kezébe jut, megtéríthetik az is, hogy a haszonbérlo ez összeget ugy tekintheti, mint sajátját s nem mint teljesen az épületek újrafelépítésére fordítandót. — Egy eset, mely legközelebb tudomásunkra jutott, hasznos tanúságu szolgálend az illetőkre nézve. Egy nagy birtokos haszonbérloje, szerződése értelmében, az épületeket az „Első magyar általános biztosító-társaságnál” biztosítá. A biztosítás Sz.-Mihály-napig volt érvényes, a haszonbéri szerződés pedig már elébb, u. m. Gyertya-szentelőkor letelt. Az épületek a haszonbéri szerződés letelése után, de még Sz.-Mihály-nap előtt leégtek; a kártalanító összeg a biztosítási kötvény birtokában levő volt haszonbérlonek a társaság által (mely a haszonbérlet leteléséről tudomással nem birt) kifizetett; azonban a volt haszonbérlo ez összeget a birtokosnak kiadni vonakodott, s annak egy részét egyezés útján adta csak ki, holott a haszonbérlo által fizetett díj a haszonbérlonek semmi előnyt sem szerezhet, s egyedül csak arra szolgál, hogy az épületekben a biztosítás tartama (és nem a haszonbérlet ideje) alatt eshető károk visszatéríttessenek, s így a haszonbérlo keze közt maradt kötvény erejénél fogva kifizetett összeget őt nem is illetheti.

Levelezés.

Erdélyi híradó, jul. 8-án. Kolozsvár e hó végén több rendbeli nevezetes és közérdekű gyülekezet színhelye lesz. Jul. 25-én kezdődik s 26-án és 27-én foly le az ez évi erdélyi löverseny, melyre a vidékbéli magyarság és az érdeklettek különben is nagyszámmal szoktak megjelenni, most pedig e szám Reményi kilátásba helyezett hangversenyzése mellett alkalmasint megkésztereződik. Hozzávéve pedig, hogy 28-án az uri-kaszinónak is gyűlése, 29-én pedig a nevezett társulat termeiben diszes Széchenyi-ünnepély fog tartatni, míg 30-án az Erdélyi gazdasági együletnek lesz évi nagy-gyűlése: mozgalmas napokra s élénk társaséletre lehet számíttunk. Meglehet, ekkorra marad azon sokat rebesgetett terv végeldöntése is, mely szerint a Vida K. által szerkesztett, de előfizetők hiányában megszakadt „Magyar Futár,” más szerkesztővel s egyik tekintélyes publicistánk befolyása mellett újra megindulna. Hogy egy bátor irányu politikai közlöny, mely az erőket egyesíteni tudja, de szakadást semmi tekintetben se eszközöljön, közösen érzett szükség-pótolna, tagadhatatlan.

Addigis a helybeli két nyomda röpiratok- és önálló művekben nem mindennapi munkásságot fejt ki. Sajtó alatt van Brassaynak „Magyar-e vagy cigány zene?” cz. alatt Liszt ismeretes elmefuttatása ellen intézett velős és szakavatott czáfolata; megjelent pedig Zeyk Lászlónak Nagy Péter kolozsvári ref. lelkész Széchenyi feletti savanyu emlékbeszéde ellen írt keserű replikája, melyben Zeyk ur csodálkozik rajta, hogy N. P. „egy nagy nemzeti tévelygés fölött” anathémát tud mondani, a jelen magyar irodalmat kenetesen szemétdombnak nevezi s egy szusz alatt „bocsánatot imádkozik az öngyilkos” bűnös fejére. Csodálkozunk a csodálkozáson!

Rövid időn megjelenik továbbá gr. Vass Ádámné „Olaszországi utazása” és „Kukliné asszony prédikációi,” melyek először, ha jól tudjuk, a „Hölgyfutár”-ban láttak napvilágot. Az olaszföldön utazó szellemidus Izidóra (gr. Bethlen Miklósné) kedves tollából szintén érdekes utirajzokat várhatunk.

Mig e szerint nálunk, a mint látszik, az irodalom mozog, pangónak a közéletet sem nevezhetni. Többek közt az erdélyi m. muzeum-egyület igazgató-választmánya a napokban egy kibocsátványnyal lepte meg a sétálni és siestálni szerető közönséget, melynek értelmében ugymond, a muzeum kolozsvári kertje jövőre csak „együleti tagok” számára leendő nyitva, a mi más szóval annyit jelent, hogy ha valaki a Mikó-kertbe megy, ezentul nemcsak a kertész izmos juhászokutya, de maga a kertész is fogja torkon markolni és Dante „lasciate”-jára megfogható argumentumokkal emlékeztetni. E füres, czehális szagu fermán okául állítják pedig, a mit a pesti, kétszerre tágasabb és százszorta gazdagabban ellátott füvészkertben nem állítanak: t. i. a nagy közönség szakértetlen voltát. De ha a dolog csakugyan így áll s annak a három muzeumi szolgálóknak az urfiskodásnál egyéb feladata nincsen vagy a kert

felügyeletére ideje nem jut: mi legczélszerűbbnek vélnők egy permanens háromtagú bizottmány kiküldetését, mely a kapu közt mindenkit szoros vizsgálat alá fogja s a nyert tudományos fokozat szerint eresztene be a műsétára vagy térítne vissza. Az indítvány gyöngeségét mentse ki a szerénység és jó akarat! Addig is, míg ennek sikeréről tudósíthatnám önöket, örömmel jelentem, hogy legújabb értesülés szerint az ugynevezett „Széchenyi-dráma és tudományos jutalmak“ alapösszege (eddigelé 2000 újft) jobb meggyőződés után a kolozsvári nemzeti színház alaptökéjéhez fog csatoltatni.

Igy, ha még megtudjuk, mit akar Verebi Soma koma, megindított „Magyar mágnások arcképei“ cz. vállalatával, minden kívánságunk beteljesült. Mert valakinek arcképét kiadni, csak azért, hogy „mágnás“, ma már még Verebi Soma sem fogja... a mi pedig az 1-ső füzetben megjelenteket illeti, azok nem mágnások, hanem *hazafiak* voltak s reméljük a „P. Napló“, is mint ilyeneket ajánlotta a közönség figyelmébe.

Egyveleg.

b. — (A pesti egyetemi könyvtár a múlt tanévben) összesen 1186 kötetel és 646 darabbal szaporodott, nagyobbbrészt adakozás útján folyva be, mert vétel útján csak 645 kötet lett szereve. Az egész egyetemi könyvtár a múlt tanév végén állt 8925 darabból és 98,021 kötetből. Ide van számítva a szintén ott felállított 13,681 kötetnyi Frank-féle könyvtár, továbbá a papnöveldeben, a fűvészkerti gyűjteményben, a csillagdában, az állatgyógyintézetben, s az egyetem egyes karainál levő könyvek is; mert ezeken kívül maga a főkönyvtár 7921 darabot és 69,498 kötetet tartalmaz. Az egyetem egyetlen olvasó-termét a múlt évben 9859-en látogatták, ugyis 455-el kevesebben, mint a megelőző évben, ellenben házi használatra sokkal többet kölcsönöztek ki, holott egyedül tanároknak s egyéb közállású férfiaknak kölcsönöznek csak ki könyvet, még az írók is csak személyes ismeretség után részesülnek e jótétben. E könyvtár eddig 1000 ft. javadalmat huzott, a múlt évtől kezdve azonban 2000 ftot kap könyvek bevásárlására.

A magyar Akadémia palotája.

— A m. Akademiának jul. 11. ülésében következő újabb és tetemes adakozások jelentettek be: Petruszevici Domin Károly gyűjtött Zágrábban és Horvátországban (azon 305 frton felül, melyet Paulekovich István már a maga 163 ftnyi gyűjtésével együtt beszállított) a házra 341, a tőkéhez 460, összesen tehát 801 ftot (ez összeghez járultak többek közt Haulik György bibornok-érsek 200, báró Rauch Levin 100, Vraniczany Antal birodalmi tanácsos 100, b. Kulmer 50, Mallin 40 ftal); Ferenczy József esperes Kassán gyűjtött a házra 187 ftot, 6 huszast, a tőkéhez 105 forintot; Jankó J. plébános gyűjtött a házra 69 ftot, 3 aranyat, 9 huszast; a Vasárn. Ujságnál gyűlt újabban a házra 300 ft, a tőkéhez 23 arany, 1 huszfrankos francia arany; Kende Zsigmond gyűjtött a házra 134, a tőkéhez 100 ftot (ez összeghez 6 maga 100, Kende Kanút 90 ftal járult); Szalay Zsigmond törvészeti tanácsos Miskolcra gyűjtött a házra 673 ftot, 4 tallért, a tőkéhez 134 forintot (ehhez járult többek közt Fáy Alajos 400 forinttal); egy barátságos ebéd alkalmával a losonczy fűrdőben összegyűlt s gróf Forgách József által beküldetett a házra 157 ft, 1 arany; Botka Tivadar adott a házra 50, a tőkéhez szintén 50 forintot; gróf Keglevich István a házra 200 ftot s 4 darab pozsony-nagyszombati vasuti elsőbbségi részvényt (800 forint névleges értékben); a belső-somogyi egyházmegyéből küldtek a házra 38, a tőkéhez 16 ftot; Nagy Lajos szolgabíró Szalontán gyűjtött a házra 277 ftot; Huszár Ferencz urbéri főtörvényszéki tanácsos adott a házra 180 (három éven át, évenként 60), a tőkéhez 150 ftot; Jankovich Gyula ajánlott a házra, míg épülend, évenként 20—20, a tőkéhez pedig adott 200 ftot; Nádosy István pesti nagykereskedő a házra 100, a tőkéhez szintén 100 ftot; Raics Ágost, nyugalmazott legfőbbtörvényszéki titkár, a nagymegyeri Raics család nevében, a házra 100 ftot; b. Vécsey Pál a házra 20, a tőkéhez 100 ftot; ugyanő gyűjtött a házra 7 ftot; Szögényi Imre adott a házra 5, a tőkéhez 50 ftot.

— (Heti kimutatás) a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez a m. Akadémia számára beküldött adakozásokról:

XXV. közlés: Esztergomból néhány reáltanuló Virkler Endre által 2 ft. — Sz. Balázsról Balogh Ignác 2 ft. — Munkács-Oroszvégről többen Boksay Mihály által 12 ft 50 kr. — Szántórol többen (névszerint György László 3 ft, Lehotai Gusztáv 2 ft, Putnoky Barnabás 1 ft) Átányi József által együtt 6 ft. — Vis, Zalkod és Kenyész helységekből többen Széchenyi-ünnepély alkalmával Horváth Ferencz által 73 ft és 1 db. cs. arany. — Abrudbányáról (Erdély) többen 11 ft 59 kr. — Ecsegéről Zólyomi Iván 10 ft (ebből a tőkére 5 ft). — Valsárol többen Filo Ferencz által 8 ft. — Pestről Sziráky Márton szabómester 2 ft. — Összesen: 127 ft 9 kr és 1 db. cs. arany.

Az eddigi I.—XXIV. közlésekkel együtt: 10,768 ft 8 kr, 1 régi római arany, 1 huszfrankos arany, 87 cs. arany, 17 tallér, 2 ezüst újftos, 124 huszas, 2 negyedftos, 1 tizes és 7 db. 20 pftos nemz. államkölcsony-kötelezvény.

Igazítás. A múlt számbeli „Heti kimutatás“-ban a Keszthelyről beküldött adakozási összegből sajtóhibából kimaradt 13 ft. Az ott közölt általános összegben azonban ezen 13 ft már befigyeltatik.

— (Részletes kimutatás) a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez beküldött adakozásoknak, melyekhez többen járultak:

A XXIV. közlésből (V. U. 28. sz.)

Gömörmegeből a csetneki völgyben fekvő *masznikoi géppapírgyár* hivatalnokai s munkásai bizonyágát adák az Akadémia számára küldött 25 ft által, hogy ők is a magyar tudományosság és nemzetiség ügyét tehetségek szerint emelni hajthatják. Az adakozók névsora:

Gaschko András könyvvívó 5 ft, Benedicty László gyárimester 5 ft, Stefanko András 50 kr és Marget Márton 40 kr gépezetők, Gaschko Imre 1 ft, Schmit János 30 kr, Válint Mátyas 30 kr, Csupka János 50 kr, Jakobay Pál 30 kr, Hlavats Miklós 30 kr, Mihalik Lajos 1 ft, és Svabik papirlegények János 20 kr, Fleischer Sámuel lakatosmester 50 kr, Kovács János kovácsmester 50 kr, Bozsik András 30 kr és Neubauer József 30 kr asztalosok, Szekerka Mihály suszter 50 kr, Marget Pál 20 kr és Mihalik András 20 kr gözkatlanlütők, Hvizdák János 20 kr, Kotsis András 20 kr, Vandrásik András 20 kr, Stefanko János 20 kr, Miklós András 20 kr, Balás András 20 kr, Mihalik János 20 kr és Chlebus Mátyas 20 kr háziszolgák, Kumal Miklós rongypallér 50 kr, Laczko András 20 kr, Ambrusz András 25 kr, Ambrusz János 10 kr, Kovács János 25 kr, Hodvabny György 20 kr, Babics Pál 10 kr, Vozarik András 20 kr és Manik Mátyas 25 kr rongytisztítók. A közös testvértár részéről 4 ft 5 kr.

Egerből a felső-tárkányi kies erdőben június 16-án mulatságot rendezett egy jókedvű társaság, mely alkalommal komolyabb czélokra sem feledkeztek meg s 9 ftot adtak össze az Akadémia számára következők:

Diviaczky Antal 1 ft, Diviaczky Károly 1 ft, Joo Gyula 1 ft, Knécsik István 1 ft, Maaszbath György 1 ft, Nahóczky József 1 ft, Simonides Ignác 1 ft, Sír Soma 1 ft és T.....S..... 1 ft.

Keszthelyen a Pesti Naplóban marczius havában közölt küldeményhez pótlólag egy kis bizalmi körben a fentebbi czélra ismét szép kis összeg gyűlt össze, névszerint:

Rády György a házra 3 ft és a tőkéhez 3 ft, Rády Antalné 1 db. kétezüstforintost, Rády Károly V. oszt. tanuló 2 db. huszast, Rády Nettó 2 db. huszast, Pittermann Károly a házra 2 ft és a tőkéhez 2 ft, Sebesy Katinka özv. számtartóné 1 db. ezüstforintost, Sebesy Mária 1 db. ezüstforintost, Kirchner János II. oszt. tanuló 1 db. huszast, Szabó Imrené 1 ft, Szabó Lajos III. oszt. tanuló 1 db. huszast, Vitéz Anna 1 ft, Egyed Józsefné 1 ft. Összesen 13 újft, 1 db. kétfős ezüstben, 2 db. egyftos ezüstben, 6 db. huszas.

Egyházas-Rádócson (Vas) az ottani ref. lelkész figyelmezteté hveit a honfui kötelesegekre, s noha azok többnyire, földi javakkal kis mértékben megáldott emberek, a felszólításnak igen szép sikere lett, s 44 ft egy tallér csakhamar együtt volt az Akadémia számára. Az adakozók névsora:

Fekete János 5 ft, Gombos István 2 ft, Kós Kálmán 1 ft, Zelles Ferencz 1 ft, Gombos János 1 ft, Nemesen Gábor 1 ft, Gombos Dávidné 1 ft, Körmendi János 1 ft, Horváth József 1 ft, Boda János 1 ft, Barsó György 1 ft, Varga István 1 ft, Gueth Józsefné 1 ft, Kós Sándor 1 ft, Varga György 1 ft, Bazsó György 1 ft, Gueth György 1 ft, Dienes Károlyné 1 ft, Nyul Mihály 1 ft, Körmendi János 1 ft, Kovács József 1 ft, Körmendi Istv. 50 kr, Körmendi Dánielné 50 kr, Szabó Mihályné 50 kr, Tütő János 50 kr, Varga János 50 kr, Tütő Gáspár 50 kr, Laky Sándor 60 kr, Laky István 40 kr, Zelles János 40 kr, Fúr János 40 kr, Tütő István 40 kr, Deze Pál 40 kr, Tütő János 40 kr, Deze András 40 kr, Gueth Dániel 40 kr, ifj. Gueth Dániel 40 kr, Varga Antal 30 kr, Kajdócsy József 30 kr, Gueth István 30 kr, Szép Mih. 30 kr, Gueth Károly 30 kr, Patkó Sándor 30 kr, Horváth Józsefné 30 kr, Deze Istv. 30 kr, Deze Ferencz 20 kr, Szép Györgyné 20 kr, Pap Sándorné 20 kr, Hodosy József 20 kr, Szigeti Jánosné 20 kr, Keesák István 20 kr, Varga Ferencz 20 kr, Körmendi János 20 kr, Bazsó István 20 kr, Horváth István 20 kr, Körmendi Sándor 20 kr, Deze János 20 kr, Szép András 20 kr, Deze Ferencz 10 kr, Bazsó István 10 kr, Baranyai Imréné 10 kr, Barsó Ferencz 10 kr, Felnagy János 10 kr, Deze György 10 kr, Németh Pál 10 kr, Horváth István 10 kr, ifj. Horváth István 10 kr, Németh István 10 kr, Köröcz János 10 kr, Szabó Pál 10 kr, Szi József 10 kr, Györfi Pál 10 kr, Németh Istvánné 10 kr, Csuti István 10 kr, Hajpor Mátyas 10 kr, Büki György 10 kr, Adorján Ferencz 10 kr, Németh György 10 kr, Pap István 10 kr, Kovács Károly 10 kr, Deze József 10 kr, Fajtli Mihály 10 kr, Bódis József 10 kr, Büki István 10 kr, Gueth Ferencz 10 kr, Simon István 10 kr, Kis János 10 kr, Babos Antalné 10 kr, Horváth Zsófia 10 kr, Szi József 10 kr, Németh Mihály 10 kr, Nyul György 10 kr, Simon István 10 kr, Barti Györgyné 10 kr, Gernye József 16 kr, szegényebbek összesen 71 kr, Szép Károly és Janka 60 kr, Kós Janka 40 kr, Kós Kornélia 40 kr.

Trencsénmegyének Siléziával és Galliciával határos felső részén sem hidegült meg a honfui érzelmek, itt is erős vízhangra találtak a hazafias felhívások a tudomány csarnokának fölépítésére: 165 ftot áldoztak innen is a közös haza oltárára; itt közöljük az egész névsort:

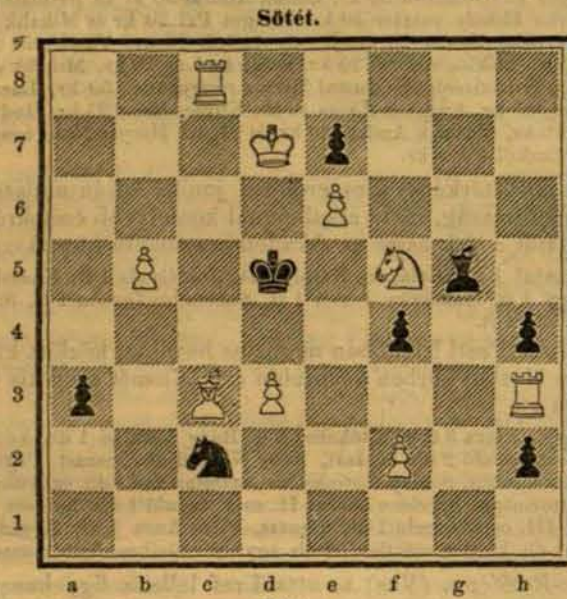
Gróf Nyáry Manó 5 ft, báró Pongrácz Franciska 3 ft, Pongrácz Gáspár 10 ft, Pongrácz Zsófia 3 ft, Vagner József 10 ft, Bittsanszky János 3 ft, Kropacsy József 3 ft, Zlathazy János 2 ft, Uskerth János 50 kr, Akay Vince 10 ft, Kvassy Thadé 1 ft, Cselko Ferencz 2 ft, Sztarek Lajos 1 ft, Borcsitzky Lajos 3 ft, Karell József 1 ft, Lemes Andor 2 ft, Drabotusky Ferencz 2 ft, Borcsitzky Vincze 3 ft, Trajesik Alajos 2 ft, Bittsanszky István 2 ft, Török Ambrus 2 ft, Cerra Sándor 3 ft, Brantsik Károly 2 ft, Révay Ferdinánd 3 ft, Szegőfy Zsigmond 2 ft, Thiel Antal 2 ft, Kubinyi János 3 ft, Istvánfy Louiza 1 ft, Glindovits Károly 5 ft, Urbanovszky Mór 3 ft, Krachun Zsigmond 3 ft, Schulez Felix 1 ft, Frommeyer 1 ft, Heil György 1 ft, Simonfy György 1 ft, Neugebauer 1 ft, Engel Mór 2 ft, Szulovszky Imre 1 ft, Zavadszky József 50 kr, Hoffmann József 1 ft, Gergőli Andor 50 kr, Lukácsy hadnagy 2 ft, Harmos Kálmán 2 ft, Sásy Pál 1 ft, Tordy Andor 1 ft, Podivinsky Ferencz 50 kr, Venczel Ferencz 2 ft, Mikusovszky Ferencz 1 ft, Marko Fer. 1 ft, Drabotusky 1 ft, Matyasovits 1 ft, Keblusek Miklós 1 ft, Kraft Siska 4 ft, Scléda Rezső 1 ft, Paulik István 1 ft, Loha János 1 ft, Lerch János 1 ft, Truka József 1 ft, Zbinyovszky 1 ft, Truka Emilia 1 ft, Liha Sidonia 1 ft, Valter Ferencz 1 ft, Lottner János 2 ft, Padeveth Antal 2 ft, Bjestjár József 2 ft, Voljassek Pál 1 ft, Tordy Ignác 1 ft, Kramara János 1 ft, Santroch János 1 ft, Udrazsky Péter 5 ft, Seid Róbert 2 ft, Toldy Róbert 1 ft, Lord Mihály 1 ft, Tarnóczy Gábor 2 ft, Buday József 3 ft, Rada Ignác 1 ft, többen Csattráról 5 ft, Baumann-Ordódy aszonyosság 2 ft.

Somogy megye nyugati széléről szintén tetemes összeget, 208 ftot 10 krt s 1 tallért küldte be több lelkes hazánkfia, kik nem akarnak elmaradni ott, hol szent közügyre áldozni hí fel a haza. Az adakozók nevei:

Mesterházy János 10 ft, Berky József 10 ft, Tallian Ede 5 ft, Pákozdy Ferencz 10 ft, Udvardy György 15 ft, Bertok Mihály 10 ft, Aberczeller József 2 ft, Babochay József 5 ft, R. T. 2 ft, Seres Antal 2 ft, Riedl Alajos 2 ft, Polátsék Vilma k. a. 5 ft, Heitzy Pál és neje 10 ft, Takács Antal 3 ft, Belius József 10 ft, Agházy Ferencz 2 ft, Dienstenberger 1 ft, Szörösöky Ádám 1 ft, Tóth kanzellarista Somogyban 1 ft, Belius Károly 5 ft, Gersler Rókus 2 ft, Kamlák János 5 ft, Stefáni János 3 ft, Faigl Ágoston 5 ft, Promber János 1 ft, Páhy János 5 ft, Sarkadi Károly 5 ft, Fodor Pál 5 ft, Nagy Sándor 5 ft, Pinterics Mihály 1 ezü-ttallér, Zajetz Pál 1 ft, Jünker Ign. 1 ft, Weis Sámuel 50 kr, Bene István 2 ft, Balogh Beni 5 ft, Ziegler Lajos 2 ft, Kugler Sándor 2 ft, Hochzeit László 2 ft, Mager 5 ft, Pethó 2 ft, Mayerhofer Salamon 10 ft, Fejér Sándor 1 ft, Ross József 2 ft, Unger Mórész 2 ft, Pollak József 50 kr, Makk István 50 kr, Tarnóczy Ferencz 60 kr, Kisa András kovács 1 ft, Eisenhut Gusztáv 2 ft, Nyitrik István 1 ft, Nyul István 1 ft, Spitzer Lipót 1 ft, Fenyősy József 5 ft, Richter Antal 2 ft, Joosits E 2 ft, Kremsier testvérek 1 ft 50 kr, Kaufmán József 50 kr, Herbánchich István 50 kr, Csánk János 50 kr, Varga László és neje 1 ft, Weiss József 1 ft, Heisser 2 ft.

SAKKJÁTÉK.

28-ik sz. feladvány. — Cselkó Györgytől (Pesten).

Világos indul s 4-ik lépésre matot mond.

8-ik számú játszma.

ERKEL F. és SPITZER L. között. — (Pesten, június 1-én 1858.)

Világos (Erkel).	Sötét (Spitzer).	Világos (Erkel).	Sötét (Spitzer).
1) e2-e4	e7-e5	15) 0-0	f7-f5
2) f2-f4	d7-d5	16) Hc3-e4	Va5-b6
3) e4-d5	e5-e4	17) He4-f2	Bd8-d4
<i>Erős lépés, mely által Sötét a támadást Világos kezéből kiragadja.</i>		18) Vd2-e3	Vb6-d8
4) Ff1-b5†	c7-c6	19) Hf2-g4	f5-g4
5) d5-c6	Hb8-c6	20) Ve3-e6†	Kc8-b7
6) d2-d4	Hg8-f6	21) Ve6-g4	Vd8-b6
<i>Legjobb húzás, mely Sötét erős támadásának gátot vet. E lépés Erkel találmánya.</i>		<i>Szép húzás. Világos nem ütheti g7 gyalogot B d4-d7† miatt.</i>	
7) Hg1-e2	Fc8-g4	22) Kg1-h1	g7-g6
8) Fc1-e3	Vd8-a5†	23) Bf1-f3	Vb6-d8
9) Hb1-c3	Hf6-d5	24) Bf3-d3	Bd4-d3
10) Fe3-d2	Hd5-c3	25) c2-d3	Vd8-d3
11) Fb5-c6‡	b7-c6	26) Ba1-d1	Bh8-e8
12) Fd2-c3	Ff8-b4	<i>Igen szép húzás. A Veszér Be8-e1† miatt nem üthető.</i>	
13) Vd1-c2	Fb4-c3	27) h2-h4 és nyer.	
14) He2-c3	0-0-0		

A 23. számú feladvány megfejtése.

Világos.	Sötét.	Világos. A)	Sötét.
1) He4-d2	Hd7-c5:A)	1)	Bd3-e3
2) Bb4-d4	Ke5-d4:	2) Bb4-e4†	Be3-e4:
3) Fe7-f6‡		3) Hd2-f3‡	

Helyesen fejtették meg. Vessprémben: Fülöp József. — *Lessen:* Báro Meszéna István. — *Csongrádon:* Keller Lajos. — *Győrött:* Rózsa Elek. — *Sz.-K.-Szabadján:* Fürst Sándor. — *F.-Apáthiban:* Turcsányi Mátyás. — *Kolozsvárt:* Törpényi Lajos. — *Gy.-Fehérvárt:* Horváth Lajos. — *Pesten:* Cselkó György. — *Berhidán:* K-y. — *T.-Szent-Mihályon:* Frankl A. — *Debreczenben:* Molnár Agoston, Horváth Pál. — *Parabutyban:* Rothfeld József. — *T.-Füreden:* Nánágy Gyula. — *Szegszárdon:* Zöld Sándor. — *Rima-Szombaton:* Baksay István.

Rövid értesítések. Bécs: J. D. A harmadik feladvány nem 4, hanem 2 lépés alatt megoldható. A többi hibátlan, de az örökös sakkadás rontja a feladványok becseit, s már kiment divathól. — *Szegszárd:* Z. S. A 3 lépésben az első s utolsó lépés többféle lehet. A 2 lépésesek hibátlanok, de könnyűek. Az újabb küldeményt köszönettel vettük. — *R.-Szombat:* B. J. Hibátlanok. — *Lubló:* R. M. és Sz.-Fehérvár: L. J. Köszönettel vettük. — *Csongrád:* K. L. A) 2) Bf1-g1, 3) Bg1-g4‡. B) Sötét Va6-d3 védelemre 2) c2-d3‡ következik. — *Győr:* Vitéz káplár ur! Ön mind helyesen pusztázta le. — *Less:* B. M. I. Fogadja köszönötünket. — *Körtécéfája:* Kiss Bálint. Ön a 22. sz. feladványt helyesen fejtette meg.

Színházi napló.

Péntek, jul. 6. *La Grua E.* és *Tati* k. a. s *Beneventano, Graziani* és *Benedetti* urak föllépteül: „*A troubadour.*“ Opera 4 felv. *Verditől.* *La Grua E. k. a.*, ki mindjárt első fölléptekor kedvence lett a közönségnek, ezuttal is elragadólag énekelt; az általános lelkesedés, melyet ébresztett, a taposk és kihívások végtelen számában nyilvánult. A kicünő művész meg lehet elégedve a dicsőséggel, mit színpadunkon aratott. Mellette a többi szereplők is jelesen működtek közre. Minden szebb áriát ismételni kellett. Salvi igazgatót is többször kitapsolták. A színház zsufolva volt.

Szombat, jul. 7. „*A troubadour*“ ismételtetett. Ugyanazon közreműködők, ugyanoly jeles előadás, ugyanoly nagy lelkesedés, mint tegnap. Közönség az ismétlés dacára nagy számmal.

Vasárnap, jul. 8. „*Csikós.*“ Eredeti népszimű 3 szakaszban. Irta *Szigligeti*. Rózsit Bognár Vilma adta, ki ritkaság hangjával mindinkább kedvence lesz a közönségnek. Sajnáljuk, hogy nem több népsziműben halljuk őt énekelni. Marcsi bácsi szerepét Réthi szokott eredetiséggel adta; Némethi jól játszta Andris csikóst s csinosan énekelt.

Hétfő, jul. 9. *Belletti E.* urnak, a párisi olasz opera- és a londoni királynő-színház első sipojának *hangversenye*. 2 szakaszban. Doppler Károly karmester vezetése alatt közreműködtek e hangversenyben: *La Grua E.*, *Tati* és *Naglia* kisasszonyok, *Beneventano*, *Varesi* és *Bianchi* urak. Az előadás Rossini „*Tell Vilmos*“ dalművének nyitányával kezdődött. A hangverseny az első szakaszban zongora-kísérettel egy „*ábrándot*“ adott elő az „*Álvajáró*“ dallamai felett; a második szakaszban pedig: *Ábránd Balfe* a „*Zingara*“ című dalművéből. A közreműködők legtöbbszörre egyes szebb dallamokat énekeltek különféle operákból. A híres sipo Belletti ur megmutatta, hogy ő e hirre csakugyan méltó. Hangszerét rendkívüli biztossággal s művészileg kezeli. A szépszámú közönség többször megtapsolta és kihitta őt. Az énekrészekből többet ismételni kellett. *La Grua* k. a. teljes magyar díszlőnyben, s *Varesi*, *Belletti* és *Bianchi* urak attilában léptek föl. E külső figyelem is természetesen megtette hatását.

Kedd, jul. 10. *La Grua E.*, *Tati* és *Naglia* k. a., *Beneventano*, *Varesi*, *Benedetti* és *Bianchi* urak bucsuföllépteül: *Opera-egyveleg*. 2 szakaszban. Mind a művészvendégek, mind a közönség melegen bucsuztak el egymástól. A közönség általános kedvencének, *La Grua* kisasszonynak, egy szép, nemzeti szalaggal díszített koszoru repült lábaihoz a karzatról. Ugyanő e napon egy ezüst sarlót kapott emlékül a pesti ifjuságtól.

Szerda, jul. 11. Új szereposztással először: „*Csalódások.*“ Eredeti vigjáték 4 felv. *Kisfaludy Károlytól*.

Csütörtök, jul. 12. „*Gizella.*“ Ballet 2 felv. Ezt megelőzte: „*Ő nem féltékeny*“ című egyfelvonásos vigjáték.

Szerkesztői mondanivaló.

5183. **Vác.** G. K. Reméljük, megakadás nélkül kapta ön lapjainkat? Örömmel ragadtuk meg az alkalmat, ön szívességeit némileg viszonzhatni. A „*Fehér rózsák*“ rég megjelentek; a diszkotések hol késnek? megmondhatná az illető kiadó. A „*Talizmán*“-ról semmi tudomásunk.

5184. **Déva-Ványa.** L. P. Utóbb küldött rajzaiból ismét munkában van néhány. A megjelentek jegyzékét kérjük öntől, az illető utalvány kiállításának tekintetéből. Az új ajánlatra nézve kérjük önt, hogy a V. U. eddigi évfolyamainak tárgyjegyzékét szem előtt tartani sziveskedjék. — Két pesti jeles rajzoló művésztünk, *Sterio* és *Zombory* épen most utazzák be hazánk egy nagyobb részét. Reméljük, hogy lapunk érdekében tett ezen műtjokban mindenütt egyes magyar vendégszeretettel fognak találkozni.

5185. **Tápió-Szele.** R. A. A cikk jól van írva, bár tárgya, nézetünk szerint, kényes. Az elfogulatlanokra számítván, közleni akarjuk.

5186. **Nemes-Oroszi.** B. I. A küldött csomag tartalmáról kérünk bővebb ismertetést. Így már nem emlékezhetünk rá.

5187. **Nagybánya.** K. B. A rajz végre elkészült. Követi a cikk, kellő módosítással. Ha ön céljainak megfelel a metszés, elvárjuk tudósítását s közöljük önnel a föltételeket.

5188. **M. Tur.** M. E. A két kérdésre nézve: Az első valószínűnek látszik; a második teljesen valótlan.

5189. **Kecskemét.** T. J. Önnek igaza van; de ez már nem tartozik a mi dolgaink közé. Tény az, hogy ama vállalat előfizetők hiánya miatt szűnt meg s ez esetben azt a 20 krnyi elnézést bátran megadhatja ön és igen kevés sorsosa.

5190. **Temesvár.** V. M. Élnek és nem nyelte el őket a feledékenység örvénye. Hanem — sokan vannak. A fiókból kimenteni akaró törekvésüket alig bírjuk féken tartani, de ha úgy kell!

5191. **B. Ujváros.** L. F. Az előf. pénzt, nyugta mellett, annak idejében átadtuk az illető helyre. Tessek az illető szerkesztőségénél zörgetni.

5192. **Borongva felettem.** . . . Rettenetes!

5193. **Selmező.** Ifj. Platty Gy. A 10 ft. kezünköz érkezett. A Széchenyi-szoborra begyűlt összegeket nem sokára közzétehetni reméljük.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár	Gör.-orosz naptár	Nap-kelet nyug.		Izraelit. naptár	Hold-kelet nyug.	
			6. p.	6. p.		6. p.	6. p.
Julius			Julius (ó)		Tham.		
15 Vasár.	67 Legs. m.	66 Ap.	3 B6 Jác.	4 19 7 53	25 Dem.	0 38 5 29	
16 Hétfő	Karmelh. BA.	Faust v.	4 Endre érs.	4 20 7 51	26	1 28 6 28	
17 Kedd	Elek. Genov.	Elek	5 Athanazr.	4 22 7 50	27	2 33 7 13	
18 Szerda	Arnold p.	Arnold	6 Tamás	4 22 7 50	28	3 51 7 51	
19 Csütört	Paul. Vincze	Arsenius	7 Prokóp	4 23 7 49	29	5 13 8 21	
20 Péntek	Illés pr. Aurél	Aranka	8 Pongrácz	4 25 7 48	1 Ab R.	6 39 8 44	
21 Szomb.	Dániel prof.	Paul Dan	9 45 vértan.	4 26 7 46	2 S. Sim.	8 2 9 6	

Holdnegyed: ● Ujhold 18-án 3 óra 35 perczkor délután, Európában is látható napfogyatkozással.

TARTALOM.

Gróf Szécsen Antal (arczkép). — *Töredék Jókai Mór*nak „*A szigetvári vértanúk*“ című szomorujátékából. — *Palermo* bevétele (képpel). — *Napoleon császár* megérkezése *Baden-Badenben* (képpel). — *Eger* ostroma (folyt.) *Pauter Gyula*. — *Olajgyár* Nagyványán (képpel). *P. Zs.* — *Tárház:* A sárospataki háromszázados ünnepély. Irodalom és művészet. Ipar, gazdaság, kereskedés. Közintézetek, egyletek. Balesetek, elemi csapások. Mi újság? Lévelezés. Egyveleg. A magyar Akademia palotája. Sakkjáték. Színházi napló. Szerkesztői mondanivaló. Heti naptár.

Felelős szerkesztő: **Pákh Albert** (lak. uri-utca 12. sz.)